

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра спеціальних історичних дисциплін та правознавства

Н.Ф. Войтович
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять
з курсу «Кримінальне право» відповідно до освітньо-професійної програми
підготовки спеціалістів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань:
08 Право: 081 Право за освітньо-професійною програмою: Право

ЖИТОМИР 2020

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № ____ від ____ січня 2021 р.

Рецензенти:

Попова О.Г., суддя Житомирського окружного адміністративного суду

Бондарчук Н. В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавства Житомирського національного агроекологічного університету

Стельникович С.В. – доктор історичних наук, професор кафедри історії України Житомирського державного університету імені Івана Франка

Н.Ф. Войтович. Кримінальне право: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 08 Право: 081 Право за освітньо-професійною програмою: Право: Житомир: вид. ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 87с.

У методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з курсу «Кримінальне право. Загальна частина» відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 08 Право: 081 Право за освітньо-професійною програмою: Право Житомирського державного університету імені Івана Франка вказано на мету та завдання курсу. Методична розробка містить навчальний план, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання, задачі, контрольні питання, список рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

Вступ.....	5-7
Програма курсу «Кримінальне право. Загальна частина».....	8-18
Навчально-тематичний план.....	19-20
Методичні поради щодо вивчення курсу «Кримінальне право. Загальна частина».....	21-24
Плани практичних занять та тем на самостійне опрацювання.....	24-52
Питання до екзамену з курсу «Кримінальне право. Загальна частина».....	53-56
Тестові завдання з курсу «Кримінальне право. Загальна частина»	57-79
Критерії оцінювання знань студентів.....	80-81
Список рекомендованої літератури.....	82-27

ВСТУП

Кримінальне право є однією з дисциплін, яку вивчають студенти відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 08 Право: 081 Право за освітньо-професійною програмою: Право у вищих навчальних закладах України. Викладання кримінального права передбачає розкриття соціальної суті і юридичного змісту закону про кримінальну відповідальність, взаємозв'язку його норм, оволодіння вмінням їх наукового та практичного застосування. Конституція України є концептуальним джерелом кримінального права, яке містить норми прямої дії. Вона має вищу юридичну силу. Тому всі кримінально-правові норми повинні відповідати Конституції.

Курс «Кримінальне право. Загальна частина» має своїм завданням сформулювати у студентів глибокі теоретичні та практичні знання щодо використання їх у своїй професійній діяльності.

Вивчення курсу повинно сприяти вихованню у студентів поважного ставлення до закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав і свобод, проголошених Конституцією України, інтересів суспільства і держави від кримінальних посягань.

Даний курс дає можливість поглибленого вивчення загальних базових положень кримінального права про кримінальне правопорушення і покарання. Порядок і послідовність викладу питань Загальної частини кримінального права прийнято іменувати системою курсу Загальної частини кримінального права. Система курсу Загальної частини кримінального права в основному визначається системою чинного кримінального законодавства. До Загальної частини входять норми, що визначають завдання, принципи та основні інститути кримінального права. Тому метою курсу є засвоєння студентами основних правових понять, категорій, кримінально-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне кримінальне законодавство. Зокрема, досконале знання законодавчих та теоретичних питань, які стосуються підстав кримінальної відповідальності, чинності закону в часі і просторі, поняття кримінального правопорушення та його видів, стадій вчинення кримінального правопорушення, складу кримінального правопорушення, співучасті у кримінальному правопорушенні, множини кримінального правопорушення, звільнення від кримінальної відповідальності, поняття та мети покарання, його видів, призначення покарання і звільнення від нього та деякі інші.

Збагачення студентів теоретичними знаннями передбачає засвоєння ними різних концепцій, поглядів, дискусійних положень з найбільш важливих питань, які є в науці кримінального права, розвиток вміння критично обмірковувати проблемні питання, щоб мати про них свою аргументовану думку, а також розвиток правового мислення, що допоможе правильно орієнтуватися в матеріалі. У зв'язку з цим метою курсу також є не лише детальне вивчення студентами конспектів лекцій та діючого законодавства, керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, підручників і учбових посібників, а й необхідність вивчення додаткової літератури, що буде сприяти правильному вмінню

аналізувати та тлумачити кримінально-правові норми діючого законодавства, положення постанов Пленуму Верховного Суду України і застосовувати їх до конкретних обставин; засвоєнню основних проблем науки кримінального права; знанню сучасних тенденцій кримінально-правової політики в Україні.

Вивчення кримінального права нерозривно пов'язане зі знанням положень інших загальних та спеціальних юридичних дисциплін, зокрема, кримінального процесу, кримінології, історії держави та права, теорії держави та права, конституційного права, трудового права, кримінально-виконавчого права.

Методичні рекомендації включають в себе навчально-тематичний план, плани практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, контрольні запитання, тестові завдання, задачі та список рекомендованої літератури.

Програма дисципліни включає теоретичний та практичний матеріал, що допоможе студентам використати набуті ними знання для вивчення вказаних дисциплін, а також у їх навчальній практиці та професійній діяльності.

Основною **метою** викладання дисципліни є вивчення студентами на підставі чинного кримінального законодавства України з основних положень та інститутів кримінального права, які передбачені нормами Загальної частини Кримінального кодексу України, для формування у них в подальшому теоретичних знань, а також практичних навичок та вмінь, необхідних для вирішення проблем кримінально-правової кваліфікації суспільно небезпечних діянь, які існують у правозастосовчій практиці.

Завданням навчальної дисципліни є:

- ознайомлення студентів з основними положеннями та інститутами кримінального права;
- формування у студентів базових знань про основні склади кримінальних правопорушень, які містить Особлива частина Кримінального кодексу України;
- ознайомлення студентів з основними джерелами кримінального права України;
- аналіз та узагальнення судової практики в сфері застосування кримінального законодавства;
- розвиток навичок самостійного вирішення наукових та практичних проблем кримінального права.

Програмні результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- поняття, предмет, принципи та основні положення кримінального права України;
- поняття та види основних складів кримінальних правопорушень, які містить Особлива частина Кримінального кодексу України;
- положення рішень Конституційного Суду України та положення постанов Пленуму Верховного Суду України щодо окремих проблемних питань застосування кримінального законодавства на практиці;
- основні положення науки кримінального права.

вміти:

- самостійно аналізувати норми чинного кримінального законодавства;
- застосовувати норми кримінального права на практиці;

- давати аналіз конкретної теми з застосуванням кримінального законодавства України;
- аналізувати навчальну та наукову літературу, а також аналізувати та узагальнювати судову практику в галузі кримінального права.

ПРОГРАМА КУРСУ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Тема №1: Поняття, предмет, метод та система кримінального права.

Наука кримінального права. Кримінальне право як галузь права, законодавства, навчальна дисципліна та юридична наука.

Кримінальне право як галузь права: поняття, предмет, методи та взаємозв'язок із суміжними галузями права. Принципи кримінального права.

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини кримінального права, їх особливості та взаємозв'язок.

Кримінальне право як галузь законодавства.

Наука кримінального права, предмет, функції і методи науки кримінального права, її взаємозв'язок із загальною теорією права і суміжними правовими науками.

Вплив науки кримінального права на законодавчу та правозастосовну діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Кримінальне право як навчальна дисципліна, її предмет, основні методи та форми вивчення. Система курсу Загальної частини кримінального права.

Тема №2: Закон про кримінальну відповідальність. Чинність Закону про кримінальну відповідальність у часі, просторі та по колу осіб.

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки, завдання та значення. Закон про кримінальну відповідальність як джерело кримінального законодавства. Загальна та Особлива частини Кримінального кодексу, їх єдність, взаємозв'язок та відмінність.

Кримінально-правові норми. Співвідношення норми і статті закону про кримінальну відповідальність. Види кримінально-правових норм: забороняючі, дефінітивні (роз'яснюючі), заохочувальні (стимулюючі), обмежувальні. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу України. Види диспозицій і санкцій статей Особливої частини Кримінального кодексу України.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та значення. Види тлумачення: за суб'єктом – аутентичне (легальне), офіційне, судове, неофіційне (доктринальне, професійне, буденне); за прийомами – лінгвістичне, логічне, систематичне, історичне; за обсягом – буквальне, обмежувальне, розширювальне.

Рішення Конституційного Суду України як акти офіційного тлумачення кримінально-правових норм. Юридична природа та кримінально-правове значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Аналогія у законі про кримінальну відповідальність.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Правила набрання чинності законом про кримінальну відповідальність.

Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі: територіальний, громадянства, реальний та універсальний. Зміст територіального принципу. Поняття території України за чинним законодавством. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення.

Зміст принципу громадянства. Відповідальність громадян України або осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили кримінальне правопорушення за її межами. Правові наслідки засудження цих осіб за межами України. Зміст реального принципу. Випадки кримінальної відповідальності за Кримінальним кодексом України іноземців або осіб без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили кримінальне правопорушення за її межами. Екстрадиція (видача) особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Тема №3: Кримінальна відповідальність та її підстава.

Теоретичні концепції визначення сутності кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття й ознаки кримінальної відповідальності. Співвідношення кримінальної відповідальності та кримінального покарання.

Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Об'єктивна та суб'єктивна підстава кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності: засудження винного не поєднане з призначенням покарання; засудження винного поєднане з призначенням покарання, від відбування якого особа звільняється; застосування покарання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Тема №4: Поняття кримінального правопорушення, класифікація кримінальних правопорушень.

Проблеми соціальної зумовленості кримінального правопорушення. Наукові засади криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Поняття кримінального правопорушення в чинному Кримінальному кодексі України та у теорії кримінального права. Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпечність як матеріальна (об'єктивна) ознака кримінального правопорушення. Характер і ступінь суспільної небезпечності. Протиправність як формальна (юридична) ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпечності та протиправності. Винність як ознака кримінального правопорушення. Малозначність діяння: поняття, об'єктивні та суб'єктивні підстави.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень та аморальних проступків. Законодавча класифікація кримінального правопорушення залежно від ступеня тяжкості: кримінальне проступок, нетяжкий злочин, тяжкий злочин та особливо тяжкий злочин. Значення класифікації

кримінального правопорушення. Класифікація кримінального правопорушення у кримінально-правовій доктрині.

Тема №5: Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень.

Вчення про склад кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Значення складу кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення як підстава кримінальної відповідальності.

Елементи складу кримінального правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Обов'язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення. Проблема класифікації складів кримінальних правопорушень у теорії кримінального права.

Види складів кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки. Основний склад кримінального правопорушення. Кваліфікований склад кримінального правопорушення. Особливо кваліфікований склад кримінального правопорушення. Привілейований склад кримінального правопорушення.

Види складів кримінальних правопорушень за способом описування у законі. Простий склад кримінального правопорушення. Складний склад кримінального правопорушення. Формальний склад кримінального правопорушення. Матеріальний склад кримінального правопорушення. Усічений склад кримінального правопорушення.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення як стадія застосування кримінального закону. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

Тема №6: Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.

Поняття та значення об'єкта кримінального правопорушення. Проблеми об'єкта кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Види об'єктів кримінального правопорушення.

Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення. Основний безпосередній та додатковий безпосередній об'єкти кримінального правопорушення. Обов'язковий та факультативний об'єкти.

Поняття предмета кримінального правопорушення, його місце у структурі складу кримінального правопорушення.

Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення та від знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.

Поняття об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність). Поняття та ознаки кримінально-правової дії у кримінальному праві. Усвідомленість та воля як основні ознаки кримінально-правової дії.

Поняття та ознаки кримінально-правової бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально-правову бездіяльність. Поняття непереборної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, види та значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Поняття та види причинних зв'язків в теорії кримінального права. Особливості причинного зв'язку при кримінально-правовій бездіяльності.

Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Час, місце, спосіб, обстановка, засоби, знаряддя вчинення кримінального правопорушення.

Значення факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Тема №7: Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.

Поняття та значення суб'єкта кримінального правопорушення у кримінальному праві. Ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний та спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Фізична особа як суб'єкт кримінального правопорушення. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень у інших державах і міжнародному праві.

Вік як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких настає кримінальна відповідальність з 14 та 16 років. Основні правила встановлення віку суб'єкта кримінального правопорушення. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних документів, що його підтверджують.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Формула осудності. Поняття неосудності у теорії кримінального права та Кримінальному кодексі України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) та юридичний. Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан. Ознаки юридичного критерію неосудності.

Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Обмежена осудність. Урахування визнання особи обмежено осудною при призначення покарання.

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Вина як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Форми вини у кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Умисел та його види за чинним Кримінальним кодексом України. Поняття прямого і непрямого умислу, їхні інтелектуальні та вольові моменти (ознаки). Відмінність непрямого умислу від прямого. Види умислу в теорії кримінального права та судовій практиці: за моментом формування кримінального протиправного наміру – заздалегідь обдуманий, умисел, що виник раптово; за спрямованістю – визначений (конкретизований): простий та альтернативний; невизначений (неконкретизований). Питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених з визначеним і невизначеним умислом.

Необережність та її види. Кримінальна протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінальна протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від кримінальної протиправної недбалості.

Змішана (подвійна, складна) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення мотиву та мети вчинення кримінального правопорушення.

Кримінально-правове значення емоцій як факультативної ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок у теорії кримінального права. Юридична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Тема №8: Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення.

Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом України.

Готування до кримінального правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.

Замах на кримінальне правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений і незакінчений; замах на непридатний об'єкт і замах з непридатними засобами.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Проблеми визначення моменту закінчення кримінальних правопорушень у теорії кримінального права та правозастосовній діяльності.

Підстави кримінальної відповідальності за готування до кримінального правопорушення та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення.

Поняття та умови добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Тема №9: Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Поняття та значення співучасті у кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Вчення про співучасть у кримінальному правопорушенні у теорії кримінального права.

Види співучасників кримінального правопорушення за Кримінальним кодексом України. Виконавець (співвиконавець) кримінального правопорушення. Посереднє вчинення кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони організатора кримінального правопорушення. Підбурювач кримінального правопорушення. Пособник кримінального правопорушення.

Інтелектуальне та фізичне пособництво. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні. Види причетності. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Види та форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією. Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.

Провокація кримінального правопорушення. Екссес виконавця. Вплив екссесу виконавця на відповідальність співучасників. Кримінальна відповідальність при невдалій співучасті. Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови організатора, підбурювача та пособника.

Тема №10: Множинність кримінальних правопорушень.

Поняття множинності кримінальних правопорушень у кримінальному праві. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень, що складаються з декількох діянь: складних (складених), триваючих та продовжуваних кримінальних правопорушень.

Види множинності кримінальних правопорушень, відповідно до Кримінального кодексу України.

Повторність кримінальних правопорушень. Поняття повторності кримінальних правопорушень. Відображення повторності кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах Кримінального кодексу України. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень.

Поняття сукупності кримінальних правопорушень за Кримінальним кодексом України. Специфічні ознаки сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна, реальна. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінальних правопорушень. Поняття рецидиву кримінальних правопорушень за Кримінальним кодексом України. Специфічні ознаки рецидиву кримінальних правопорушень. Відображення рецидиву кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах Кримінального кодексу України. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, багаторазовий, пенітенціарний. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень та окремих його видів.

Тема №11: Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття та юридична природа обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності. Перевищення меж необхідної оборони.

Уявна оборона: поняття за Кримінальним кодексом України, юридична природа та основні різновиди. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Крайня необхідність: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.

Фізичний або психічний примус: поняття та ознаки. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Поняття та ознаки явно кримінально протиправного наказу або

розпорядження. Правові наслідки відмови від виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження. Особливості кримінально-правової оцінки ситуації, в якій особа виконала наказ або розпорядження за обставин, коли вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати його кримінально протиправного характеру.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та основний кримінально-правовий зміст.

Поняття та ознаки виправданості ризику за Кримінальним кодексом України. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття та основний кримінально-правовий зміст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Тема №12: Звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення, його кримінально-правові наслідки.

Види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Поняття примирення з потерпілим, відшкодування завданих збитків, усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства. Вимоги до поведінки особи, яку було передано на поруки. Кримінально-правові наслідки порушення особою умов передачі її на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Характеристика діяння, що втратило суспільну небезпечність, та особи, яка перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Тривалість строків та порядок їх обчислення. Залежність строків давності від класифікації кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості. Зупинення, переривання, відновлення перебігу строків давності.

Особливості застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжке кримінальне правопорушення, за яке згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі. Незастосування давності до особи у разі вчинення нею кримінального правопорушення проти основ національної безпеки, миру та безпеки людства.

Тема №13: Покарання та його види. Призначення покарання.

Поняття покарання та ознаки покарання. Мета покарання: кара, виправлення, загальна та спеціальна превенція. Система та види покарань, її ознаки та значення.

Види покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

Класифікація видів покарань. Критерії класифікації. Характеристика основних покарань, додаткових покарань, покарань, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Характеристика окремих видів покарань, підстави та умови їх застосування. Порядок заміни покарання одного виду іншим.

Поняття призначення покарання. Підстави призначення покарання. Принципи призначення покарання: законність покарання, визначення покарання в судовому вироку, обґрунтованість й обов'язковість мотивування покарання у вироку, гуманність покарання, індивідуалізація, справедливість покарання.

Загальні засади призначення покарання, їх поняття та зміст. Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання.

Призначення покарання за незакінчений кримінальне правопорушення. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: підстави та порядок призначення. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції Особливої частини Кримінального кодексу України. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті за вчинений кримінальне правопорушення.

Непризначення додаткового покарання, передбаченого в санкції статті Особливої частини Кримінального кодексу України як обов'язкового.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Порядок приєднання за сукупністю вироків додаткових покарань. Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Правила переведення менш суворих покарань у більш суворі. Порядок обчислення строків покарання.

Тема №14: Звільнення від покарання та його відбування.

Поняття звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення: безумовне і умовне звільнення. Поняття та ознаки умовного звільнення від покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, звільнення від відбування

покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням.

Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Підстави застосування умовно-дострокового звільнення. Іспитовий строк при умовно-достроковому звільненні. Наслідки умовно-дострокового звільнення. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Підстави застосування звільнення від відбування покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Умови звільнення.

Безумовне звільнення від покарання: звільнення від покарання, якщо буде визнано, що з урахуванням бездоганної поведінки і сумлінного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною, звільнення у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від покарання за хворобою.

Особливі види звільнення від покарання: звільнення від покарання у разі прийняття нового закону, що виключає або пом'якшує призначене особі покарання Амністія і помилування як підстави звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види та умови звільнення від покарання за хворобою.

Тема №15: Судимість. Заходи кримінально-правового характеру.

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки припинення судимості.

Погашення судимості: поняття та умови. Строки погашення судимості та порядок їх обчислення. Особливості обчислення строку погашення судимості у випадку закінчення строків давності виконання обвинувального вироку, при достроковому звільненні від відбування покарання, заміні невідбутої частини покарання більш м'яким.

Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості: поняття, значення та порядок застосування.

Поняття та види заходів кримінально-правового характеру. Поняття, підстави та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру. Критерії призначення примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення

примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття, підстави застосування, види (штраф, конфіскація майна, ліквідація). Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Тема №16: Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Примусові заходи виховного характеру: поняття, підстави та порядок застосування.

Види покарань, які можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк.

Особливості призначення покарання неповнолітнім, їх звільнення від відбування покарання з випробуванням, звільнення від покарання із застосування примусових заходів виховного характеру, звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, погашення та зняття судимості.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота		лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Тема 1. Поняття, предмет, метод та система кримінального права.	8	2	2	4				
Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність Закону про кримінальну відповідальність у часі, просторі та по колу осіб.	10	2	2	6				
Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави.	7	1	2	4				
Всього:	25	5	6	14				
Модуль 2.								
Тема 4. Поняття кримінального правопорушення, класифікація кримінальних правопорушень.	7	1	2	4				
Тема 5. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень.	10	2	2	6				
Тема 6. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.	12	2	2	8				
Тема 7. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.	12	2	2	8				
Всього	41	7	8	26				

Модуль 3.								
Тема 8: Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення.	8	2	2	4				
Тема 9: Співучасть у кримінальному правопорушенні.	10	2	4	4				
Тема 10: Множинність кримінальних правопорушень.	8	2	2	4				
Тема 11: Обставини, що виключають кримінально протиправне діяння.	16	4	4	8				
Всього	42	10	12	20				
Модуль 4.								
Тема 12: Звільнення від кримінальної відповідальності.	8	2	2	4				
Тема 13: Покарання та його види. Призначення покарання.	14	4	4	6				
Тема №14: Звільнення від покарання та його відбування.	8	2	2	4				
Тема 15: Судимість. Заходи кримінально-правового характеру.	6	1	2	3				
Тема 16: Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.	6	1	2	3				
Всього	42	10	12	20				
Усього годин	150	32	38	80				

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»

А. Як опрацювати кримінальне законодавство

Важливе місце у вивченні кримінального права належить роботі з першоджерелами (законодавчими актами). Вона включає в себе пошуки і підбір чинних нормативно-правових актів, розгляд обраного документа, засвоєння теоретичного матеріалу й аналіз практичного застосування.

Законодавство України про кримінальну відповідальність становить Кримінальний кодекс України, який ґрунтується на Конституції України та загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права. Саме вони є першоосною для отримання студентами знань означеного курсу. При цьому студент має можливість враховувати внесення змін до чинного законодавства (на відміну від роботи з підручником, який у разі зміни кримінального закону вже буде застарілим). Робота з правовими джерелами, знання їхнього змісту є основою формування юридичного мислення, юридичного мовлення, політичної та правової культури. Працюючи з джерелами, студент формує власний погляд на ту чи іншу проблему, здобуває глибокі знання, закріплює навички аналітичного мислення.

Посилання на чинне законодавство, цитування окремих правових норм у ході висвітлення тієї чи іншої проблеми на практичних заняттях, у рефератах, у відповідях на різних видах контролю є обов'язковим.

При опрацюванні кримінального законодавства можуть застосовуватися такі види роботи як складання опорного конспекту, тезування, виписування термінів у словничок, складання простого чи розгорнутого планів.

При складанні конспекту опрацювання Кримінального кодексу України має бути вдумливим та осмисленим, занотовувати слід коротко і своїми словами. Важливо навчитися вибирати й записувати головне та одночасно осмислювати записане. Під час самостійного читання ступінь усвідомлення інформації значно ґрунтовніший. Студентові слід пам'ятати, що значний обсяг конспекту не завжди є показником його якості.

Тези – це стислі, лаконічно сформувані основні положення. На відміну від конспекту, в тезах відсутні деталі, пояснення, ілюстрації. По суті, тези – це розгорнуті висновки до теми, які студенти формулюють у процесі читання. Залежно від того, наскільки повно подано тези, їх поділяють на: основні, прості, складні. Тези можуть бути цитатними, вільними (формулювання того, хто виконує тези), комбінованими (цитати і власні формулювання). Кожна теза починається з нового рядка. Вона містить самостійну думку, що висловлюється в одному або кількох реченнях. Виклад суті питання здійснюється без наведення конкретних прикладів. Етапи складання тез:

1. Свідоме ознайомлення з текстом.
2. Поділ тексту на змістові частини.
3. Осмислення кожного уривка, виділення в ньому найсуттєвіших положень.

4. Формулювання власними словами або цитатою основних тезово визначених частин.

Створюючи складні тези, потрібно виписувати також побіжні думки таким чином, щоб вони роз'яснювали, аргументували основні. Запам'ятовування у ході складання тез навчального матеріалу значно ефективніше.

Складання плану (простого чи розгорнутого) вимагає найвищого, порівняно з попередніми видами роботи, ступеня осмислення прочитаного тексту, оскільки потребує не лише виділення основних смислових частин і переказу своїми словами, а й широкого узагальнення матеріалу.

Загалом, опрацювання нормативно-правового документу доцільно здійснювати за наступним планом:

- перевірка чинності;
- аналіз основних реквізитів документу: дати прийняття, органу, що видав документ, виду нормативно-правового документу (законний або підзаконний акт);
- з'ясування сфери регулювання даного джерела;
- загальний огляд обсягу документу (кількість розділів і статей) та його структури;
- аналіз змісту правових норм, виокремлення основних положень;
- характеристика практичного застосування правового джерела.

Дотримання студентами вищевказаних рекомендацій дозволить відпрацювати навички роботи з Кримінальним кодексом України, використання їх у професійній діяльності та особистих життєвих ситуаціях.

Б. Як готуватися до практичного заняття

Серед усіх видів навчальної роботи студентів вагоме місце посідають практичні заняття. Вони є однією

з найважливіших та найбільш дієвих форм засвоєння предметів. Головна мета практичного заняття – поглибити й систематизувати вивчення важливих і актуальних тем навчального курсу, сформувати в студентів навички й потребу подальшої самоосвітньої діяльності.

Теми практичних занять подаються за окремими розділами. Вони частково повторюють, а також доповнюють і поглиблюють матеріал лекційного курсу.

Готуючись до них, студенти повинні вчитися конспектувати та аналізувати кримінально-правові норми, навчальну і наукову літературу, узагальнювати знання, отримані з різних джерел. Не варто обмежуватись лише одним підручником чи посібником, слід одночасно працювати з двома-трьома підручниками, монографіями, статтями. У процесі підготовки до практичного варто звертатися за порадою до викладача.

Основним орієнтиром у підготовці до заняття є план семінару, відповідно до якого вивчаються джерела, матеріал підручників або додаткової літератури. Підготовку треба починати із знайомства з відповідним розділом підручника, щоб мати загальне уявлення про проблему та зосередитися на поставлених питаннях. Механічне, докладне переписування підручника, ксерокопіювання і підкреслення

в тексті з подальшим зачитуванням його на занятті недопустиме, оскільки забирає час, а не додає знань. Варто осмислити текст, зрозуміти суть питання (абзацу, думки), викласти його своїми словами у формі тез, конспекту чи розгорнутого плану із зазначенням основних фактів. Найбільш цікаві факти, висновки слід занотувати, обов'язково зробити посилання на джерело.

Звичайно, необхідна література не обмежується запропонованим списком. Самостійний бібліографічний пошук матеріалу схвально оцінюється викладачем. Добір робіт необхідно здійснювати за такими критеріями, як науковий рівень, наукова новизна, оригінальність подання матеріалу.

Під час виступу на практичному занятті для отримання найвищої оцінки, слід вільно володіти матеріалом. Виступ не повинен бути ні надто коротким, ні надмірно затягнутим (не більше 7-10 хвилин). Необхідно достатньо повно та чітко висвітлити поставлене питання, дотримуватися послідовності викладу, підкреслювати найважливіші моменти та робити короткі висновки, говорити просто і зрозуміло, слідувати за мовою, інтонацією, правильним уживанням та вимовою слів, наголосами.

Студентська аудиторія має бути активним слухачем (коротко занотувати ключові слова, висновки, доповнювати, аналізувати відповідь, правильно, по суті ставити запитання до того, хто відповідає, продумувати репліки тощо). Активна робота на практичних заняттях оцінюється додатково.

У виступах доречно використовувати фрагменти юридичних документів, повідомлень у пресі, презентації тощо. Все це підвищує інтерес до наукової проблеми, збагачує особистість студента.

Критеріями оцінки виступу на практичному занятті є: ступінь використання джерел та наукової літератури, рівень розкриття питання, наявність та науковість висновків, розуміння практичного значення викладеного матеріалу.

До кожного практичного заняття пропонуються теми рефератів, запитання для роздумів, які доповнюють та поглиблюють питання заняття.

Практичні заняття є обов'язковими для відвідування. На них ведеться облік поточної успішності. Пропущене заняття з будь-якої причини, як і незадовільна оцінка, підлягають обов'язковому відпрацюванню.

В. Як правильно організувати свою самостійну роботу

Наукою і практикою встановлено, що лише самостійна робота дозволить студенту засвоїти систему знань,

глибоко вникнути в суть наук, що вивчаються, опанувати необхідні навички, розвинути свої здібності і обдарування. Без добре організованої, планомірної і систематичної самостійної роботи студент не зможе здобути справжню вищу освіту та сформувати навички, необхідні для майбутньої трудової діяльності.

Самостійна робота є найважливішим засобом освіти, вона повинна ґрунтуватися на основі наукової організації розумової праці, яка вимагає дотримання певних положень:

- знайти найбільш прийнятні для себе методи самостійної роботи і

систематично застосовувати їх;

- починаючи роботу, встановити її мету (навіщо ви працюєте, чого хочете досягти);
- скласти план роботи і працювати відповідно до нього (що і в який термін ви повинні виконати);
- у процесі роботи проводити самоконтроль і самоперевірку;
- створити сприятливу обстановку для своєї діяльності і постійно підтримувати її;
- дотримуватися гігієнічних вимог до розумової праці (правильне чергування праці й відпочинку, оптимальне освітлення, температурний режим приміщення тощо).
- працювати щодня, систематично, а не від випадку до випадку.

Г. Як готуватися до підсумкової модульної роботи (ПМР)

Підсумкова модульна контрольна робота є необхідним етапом контролю навчальної діяльності студента. ПМР

зазвичай складається з різних видів завдань (тестового, теоретичного і творчого), що дозволяє різнобічно перевірити навчальні досягнення студентів.

Щоб підготуватися до ПМР на належному рівні, студентові необхідно уважно поставитися до повідомлень викладача (зазвичай це робиться на початку вивчення курсу) про терміни здачі та кількість ПМР, їх зміст, форму проведення і про ті вимоги, яким повинна відповідати готовність студента до даної форми контролю.

Студент повинен чітко знати джерела, які необхідні для підготовки до ПМР.

Основний спосіб підготовки до ПМР – систематична самостійна робота над курсом, регулярна підготовка і відвідування практичних занять.

Необхідно своєчасно відпрацьовувати пропуски в знаннях, звертатися за консультаціями до викладача, з'ясовувати незрозуміле в змісті навчального матеріалу (визначення, проблеми, концепції, теорії) у викладача або в однокурсників. При цьому варто завжди пам'ятати, що вища школа передбачає постійну самостійну роботу самого студента.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ТЕМ НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРДМЕТ, МЕТОД ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

План практичного заняття № 1:

1. Кримінальне право України: предмет, завдання та система.
2. Методологія кримінального права України.
3. Принципи кримінального права України.
4. Джерела кримінального права України.
5. Кримінальне право у системі права України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні терміни та поняття: кримінальне право як наука, як галузь права, як навчальна дисципліна, предмет кримінального права як науки, галузі права, навчальної дисципліни та їх завдання, функції кримінального права, система кримінального права, кримінально-правова політика, методологія кримінального права, принципи кримінального права, джерела кримінального права України, Кримінальний кодекс України, Конституція України, міжнародні договори, акти тлумачення норм кримінального права.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Визначте правильне твердження:

Що таке кримінальне право України як галузь права?

1. кримінальна право - це система юридичних норм, які встановлюють систему і види покарань, які можуть бути призначені особам, що вчинили кримінальне правопорушення;
2. кримінальна право - це сукупність кримінально-правових поглядів, ідей, понять, теорій про кримінальне правопорушення та покарання;
3. кримінальне право - це сукупність правових норм, встановлених Верховною Радою України, які визначають підстави та принципи кримінальної відповідальності, встановлюють, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями і які покарання можуть бути призначені особам, які їх вчинили, та підстави і умови звільнення від кримінальної відповідальності і покарання;
4. кримінальне право - це сукупність правових норм, встановлених Президентом України, які визначають підстави та принципи кримінальної відповідальності, встановлюють, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями і які покарання можуть бути призначені особам, які їх вчинили, та підстави і умови звільнення від кримінальної відповідальності і покарання;

5. кримінальне право – це норми права, що визначають, які діяння є кримінальним правопорушенням і які покарання слід призначати особі, що їх вчинила.

Що є предметом кримінального права?

1. предметом кримінального права є відносини, які виникають внаслідок вчинення кримінального правопорушення і подальшого застосування відповідного покарання за його вчинення;
2. предметом кримінального права є відносини, які виникають до вчинення кримінального правопорушення;
3. предметом кримінального права є відносини, які виникають внаслідок застосування відповідного покарання за кримінальне правопорушення;
4. предметом кримінального права є відносини, які виникають під час вчинення кримінального правопорушення;
5. покарання.

Що може бути віднесено до предмета науки кримінального права?

1. дослідження чинного кримінального права, а також практики його застосування;
2. дослідження чинного кримінального права та шляхів попередження кримінальних правопорушень;
3. дослідження положень майбутнього кримінального закону та вивчення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;
4. дослідження видів покарань та особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;
5. дослідження норм чинного законодавства про кримінальну відповідальність.

На чому базуються спеціальні принципи кримінального права?

1. на ідеях міжнародного права;
2. на ідеях, які впливають зі змісту правових норм, закріплених у кримінальному законодавстві;
3. на загальних ідеях права;
4. на ідеях природного права;
5. на ідеях «живого права».

Принцип невідворотності кримінальної відповідальності виявляється у тому, що:

1. кожна особа, в протиправних діяннях якої є склад кримінального правопорушення, повинна понести кримінальну відповідальність;
2. така особа не може бути покарана за один і той самий кримінальний правопорушення двічі;
3. кожній особі, в протиправних діяннях якої є склад кримінального правопорушення, треба призначити покарання;
4. кожна особа, в протиправних діяннях якої є склад кримінального правопорушення, повинна понести адміністративну відповідальність;
5. кожна особа, яка порушила норму КК України, зобов'язана понести

кримінальну відповідальність.

Дайте відповіді на наступні запитання:

1. У яких значеннях вживається поняття кримінального права?
2. Що таке кримінально-правова політика, як вона співвідноситься з державною політикою та політикою у сфері протидії кримінальним правопорушенням?
3. Яке місце займає кримінальне право у системі права України?

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Принципи кримінального права: поняття та види.
2. Особливості імплементації окремих положень міжнародних договорів в кримінальне право України.
3. Кримінально-правова політика, її співвідношення з державною політикою та політикою у сфері протидії кримінальним правопорушенням?

Література:

Основна література:

1, 2, 4, 7

Додаткова література

5, 31, 34, 35

ТЕМА 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. ЧИННІСТЬ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЧАСІ, ПРОСТОРІ ТА ПО КОЛУ ОСІБ

План практичного заняття № 2:

1. Поняття закону про кримінальну відповідальність.
2. Структура закону про кримінальну відповідальність (КК України).
3. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
5. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі.
6. Чинність закону про кримінальну відповідальність по колу осіб.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: закон про кримінальну відповідальність, функції закону про кримінальну відповідальність, Загальна частина Кримінального кодексу України, Особлива частина ККУ, диспозиція, гіпотеза, санкція правової норми, офіційне (легальне) тлумачення закону про кримінальну відповідальність, судові тлумачення закону про кримінальну відповідальність, наукове (доктринальне) тлумачення закону, чинність закону про кримінальну відповідальність у часі, зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі, чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та по колу осіб.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Дайте відповіді на наступні визначення:

Який з перелічених розділів є в Загальній частині КК?

1. вина та її форми;
2. класифікація кримінальних правопорушень;
3. дія кримінального закону в часі;
4. повторність і співучасть у кримінальному правопорушенні;
5. склад кримінального правопорушення.

На які види поділяється тлумачення кримінального права за суб'єктом?

1. офіційне, судове, доктринальне;
2. судове, доктринальне, виконавче;
3. офіційне, доктринальне, слідче;
4. доктринальне, судове, неофіційне;
5. поширювальне, обмежене, судове.

Які юрисдикції передбачає КК України?

1. часову, міжгалузеву;
2. часову та просторову;
3. просторову, постійну;
4. постійну та тимчасову.
5. територіальну та часову.

Громадянин України вчинив крадіжку в м. Брянську. Він був затриманий в м. Житомирі і притягнутий до відповідальності за крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК). Який принцип дії кримінального закону у просторі був застосований?

1. універсальний;
2. громадянства;
3. територіальний;
4. загальний;
5. реальний.

Що означає часова юрисдикція?

1. означає тривалість дії кримінального закону в межах певного часового інтервалу;
2. означає поширення кримінального закону України в межах певної території та щодо певного кола осіб;
3. означає тривалість дії кримінального закону в межах певного часового інтервалу та щодо певного кола осіб;
4. означає тривалість дії кримінального закону щодо певного кола осіб;
5. тривалість дії кримінального закону на території України.

Питання для обговорення:

1. За якими ознаками закон про кримінальну відповідальність слід відмежовувати від інших законів, якими передбачено відповідальність?

2. У яких випадках закон про кримінальну відповідальність має зворотну дію у часі?

Теми рефератів та доповідей:

1. Кримінальний кодекс України 2001 р. – основне джерело кримінального права.
2. Особливості імплементації окремих положень міжнародних договорів в кримінальне право України.
3. Юридична природа та кримінально-правове значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.
4. Правові наслідки засудження особи за межами України.
5. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, та особи, яка засуджена за вчинення кримінального правопорушення.

Література:

Основна література

1, 2, 5, 7

Додаткова література

4, 5, 6, 9, 11, 16, 33, 34, 35

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ

План практичного заняття № 3:

1. Поняття кримінальної відповідальності.
2. Позитивна кримінальна відповідальність.
3. Негативна (ретроспективна) кримінальна відповідальність.
4. Правові підстави кримінальної відповідальності.
5. Фактичні підстави кримінальної відповідальності.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: кримінальної відповідальності, позитивна кримінальна відповідальність, негативна (ретроспективна) кримінальна відповідальність, правові підстави кримінальної відповідальності, фактичні підстави кримінальної відповідальності.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Дайте відповіді на наступні визначення:

1. Кримінальна відповідальність, як різновид юридичної відповідальності.
2. Види кримінальної відповідальності.
3. Фактичні підстави кримінальної відповідальності.

Питання для обговорення:

1. Чи закінчується кримінальна відповідальність після відбуття особою покарання?
2. Коли виникає негативна кримінальна відповідальність?

3. Як співвідношення мають поняття «кримінальна відповідальність» та «кримінальне покарання»?

Теми рефератів та доповідей:

1. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність та його види.
2. Аутентичне тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
3. Систематичне тлумачення закону про кримінальну відповідальність.

Література:

Основна література

2, 3, 6, 8

Додаткова література

1, 4, 11, 12, 22, 26, 33

**ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.
КЛАСИФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ**

План практичного заняття № 4:

1. Поняття кримінального правопорушення та його ознаки.
2. Ознаки кримінального правопорушення, їх загальна характеристика.
3. Поняття малозначного діяння, що формально містить ознаки кримінального правопорушення.
4. Класифікація кримінальних правопорушень у кримінальному праві.
5. Критерії класифікації кримінальних правопорушень, її значення.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: кримінальне правопорушення, криміналізація та декриміналізація суспільно небезпечних діянь, формальне та матеріальне визначення поняття кримінального правопорушення, суспільна небезпечність, протиправність, застосування статей Кримінального кодексу за аналогією, винність, караність, малозначне діяння, класифікація кримінальних правопорушень, кримінальний проступок, нетяжкий злочин, тяжкі й особливо тяжкі злочини.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

1. Складіть порівняльну таблицю «Критерії класифікації кримінальних правопорушень».
2. Складіть таблицю «Структура засуджених в Україні за різні категорії і види кримінальних правопорушень у 2018–2019 рр.».
3. Складіть презентацію «Ознаки кримінального правопорушення».
4. Складіть презентацію «Відмінність кримінального правопорушення від малозначного діяння».
5. Підготуйте наукову доповідь: «Проблема впровадження відповідальності за

кримінальні проступки».

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Тракторист сільськогосподарського виробничого кооперативу Федотов сіяв озиму пшеницю, а водій кооперативу Шаварін, одержуючи зерно за накладною, возив його з комори в поле. Федотов запропонував Шаваріну вкрати частину пшениці. Залишивши в кузові автомашини чотири лантухи посівної пшениці вагою 208 кг, вартість яких дорівнювала 200 грн., вони відвезли її до райцентру і продали. Ознайомтесь із ст. 191 КК України. Чи є дії Шаваріна й Федотова кримінальними правопорушеннями?

2. Лисенко серед ночі розбудив свого приятеля Корсакова і запросив його до себе додому, де, пригощаючи спиртом, розповів, що з приміщення лікарні викрав спирт, електрокамін та комп'ютер. Корсаков запропонував повернути викрадене, і до світанку вони віднесли в лікарню електрокамін та комп'ютер, а спирт випили. Наступного дня, йдучи до Лисенка, Корсаков зустрів слідчого поліції Шишку, який перед цим оглядав місце події в лікарні. На запитання Шишки про походження його сп'яніння Корсаков відповів, що пив викрадений з лікарні спирт, і пообіцяв прийти до відділу поліції і розповісти про обставини вчинення кримінального правопорушення та назвати винного. Наступного дня Корсаков прийшов і повідомив, що цей кримінальне правопорушення вчинив Лисенко. Чи є дії Корсакова кримінальними правопорушеннями?

3. Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння водій Угрюмов, керуючи автомашиною, в кузові якої були пасажери і вантаж, перевищив дозволену швидкість руху, внаслідок чого машина перекинулась. Під кузовом опинився Кочетков. Однак Угрюмов та пасажери Колигін і Сигов, які під час аварії не постраждали, заходів щодо врятування Кочеткова не вжили й одразу пішли в поруч розташоване селище. В селищі ніхто з них не заявив, що під кузовом машини перебуває Кочетков. Лише через 6 годин на місце події прибули робітники з трактором, які, піднявши машину, почали розбирати вантаж, під яким знайшли мертвого Кочеткова. Угрюмова притягли до кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинило смерть потерпілого. Ознайомтесь із ст. 135 та 286 КК України. Чи правильно вирішено справу?

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Соціальна природа кримінального правопорушення.
2. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення.
3. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.
4. Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне, матеріальне, формально-матеріальне, їх сутність.

Література:

Основна література

1, 5, 6, 8,

Додаткова література

4, 6, 7, 11, 12, 14, 28

ТЕМА 5. СКЛАД КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯУ, КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯІВ

План практичного заняття № 5:

1. Основні функції юридичного складу кримінального правопорушення в механізмі кримінально-правового регулювання.
2. Поняття складу кримінального правопорушення.
3. Ознаки складу кримінального правопорушення.
4. Критерії класифікації видів складів кримінального правопорушення.
5. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: юридичний склад кримінального правопорушення, склад кримінального правопорушення, ознаки складу кримінального правопорушення, простий склад кримінального правопорушення, склад із кваліфікуючими ознаками, склад з особливо обтяжуючими (особливо кваліфікуючими) обставинами, склад кримінального правопорушення з пом'якшуючими обставинами (так званий привілейований склад), складний склад кримінального правопорушення, матеріальний, формальний, усічений склади кримінальних правопорушень, кваліфікація кримінального правопорушення.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

1. Складіть таблицю «Елементи і ознаки складу кримінального правопорушення».
2. Складіть таблицю «Види складів кримінального правопорушення».

Розв'яжіть задачі:

1. Корнієнко вчинив кримінальне правопорушення, передбачений ст. 116 КК України. Диспозиція цієї статті передбачає відповідальність за умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства, систематичного знущання або тяжкої образи з боку потерпілого.

До яких видів складів кримінального правопорушення відноситься склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 116 КК України, з урахуванням різних кваліфікаційних критеріїв? Охарактеризуйте об'єкт, ознаки об'єктивної сторони, ознаки суб'єкта та ознаки суб'єктивної сторони цього складу кримінального правопорушення.

2. Деркач перевіз партію тютюнових виробів, приховуючи їх від митного контролю, чим завдав збитків державі на 150 000 грн. Вироком суду він був засуджений за ч. 1 ст. 201 КК України.

Проаналізуйте склад кримінального правопорушення ст. 201 КК України і встановіть, чи правильно кваліфікував суд дії Деркача?

3. Матвієнко придбав у Гнатюка нунчаки та кастет та зберігав їх у своїй квартирі. Вироком суду Матвієнка було засуджено за ч. 1 ст. 263 КК України.

Чи можуть бути названі предмети предметами кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України? Аргументуйте свою відповідь.

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Склад кримінального правопорушення як категорія науки кримінального права.
2. Співвідношення поняття кримінального правопорушення і юридичного складу кримінального правопорушення.
3. Обов'язкові та факультативні елементи юридичного складу кримінального правопорушення.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 5, 6, 7

Додаткова література

4, 6, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 34

ТЕМА 6. ОБ'ЄКТ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА

СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

План практичного заняття № 6:

1. Поняття об'єкта кримінального правопорушення.
2. Види об'єктів кримінальних правопорушень. Потерпілий від кримінального правопорушення як факультативний елемент, що характеризує об'єкт кримінального правопорушення.
3. Предмет кримінального правопорушення.
4. Поняття об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її кримінально-правове значення.
5. Елементи об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
6. Інші факультативні елементи, що характеризують об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення (спосіб, час, місце, обстановка (ситуація), знаряддя та засоби вчинення кримінального правопорушення).

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: об'єкта кримінального правопорушення, родовий (спеціальний) об'єкт кримінального правопорушення, безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, предмет кримінального правопорушення, діяння як обов'язковий елемент об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, бездіяльність як окрема форма діяння, суспільне небезпечні наслідки кримінального правопорушення, причинний зв'язок між діянням і

наслідками як один із видів зв'язку між елементами складу кримінального правопорушення.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

1. Складіть таблицю-презентацію «Форми та види кримінально протиправної поведінки».
2. Підготуйте огляд «Дискусійність питання про можливість причинного зв'язку між бездіяльністю і суспільно небезпечними наслідками».

Розв'яжіть задачі:

1. Л. втік з установи виконання покарань. Для отримання нових документів Л. вчинив напад на Т., вдаривши його палицею по голові. Коли Т. втратив свідомість, Л. обшукав його, заволодів паспортом та грошима (800 грн.). У цей паспорт він згодом вклеїв власну фотокартку і користувався ним.

Визначте, яким суспільним відносинам Л. заподіяв шкоду? Які розділи Особливої частини КК їх охороняють? Чи змінюється об'єкт кримінального правопорушення, якщо від удару Т. помер?

2. Н., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, о 17-й год. зустрів у парку неповнолітню Ф. та почав нав'язливо пропонувати їй статевий зв'язок, намагався обіймати, хапав за руки, лаявся. Коли Ф. назвала його негідником, Н. вдарив її в обличчя. Перехожі громадяни затримали Н. та доправили до поліції. Слідчий розпочав щодо Н. кримінальне провадження про замах на зґвалтування (ст. 15, ст. 152 КК).

Чи вірно визначено об'єкт кримінального правопорушення?

3. Проаналізуйте статті розділу VI Особливої частини КК України та визначте, в яких із них кримінальне правопорушення характеризуються кількома безпосередніми об'єктами? Яке це має значення?

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Особливості елементів, що утворюють об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення.
2. Вплив нездоланної сили, фізичного та психічного примусу на кримінальну відповідальність особи.
3. Основні філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально-правових теоріях (conditio sine qua non, необхідного спричинення, адекватної причинності, фінальна теорія та ін.).

Література:

Основна література

1, 2, 3, 5, 6, 7

Додаткова література

2, 4, 6, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 34

**ТЕМА 7. СУБ'ЄКТ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.
СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА
СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ**

План практичного заняття № 7:

1. Поняття, ознаки та види суб'єкта кримінального правопорушення.
2. Поняття неосудності, її юридичні та медичні критерії.
3. Поняття обмеженої осудності, її юридичні та медичні критерії.
4. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
5. Поняття і форми вини.
6. Поняття та види умислу.
7. Поняття та види необережності.
8. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
9. Юридична та фактична помилка та їх вплив на кримінальну відповідальність.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: суб'єкт кримінального правопорушення, спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення, вік, з якого настає кримінальна відповідальність, осудність, формула неосудності, неосудність, критерії неосудності: медичний (біологічний), юридичний (психологічний), обмежена осудність, кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин, суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, вина, форми вини, види вини, інтелектуальні й вольові моменти (ознаки) вини, умисел, поняття прямого й непрямого умислу, спеціальні види умислу, мотив кримінального правопорушення, мета кримінального правопорушення, необережність, кримінально протиправна самовпевненість, кримінально протиправна недбалість, випадок (казус), змішана (подвійна, складна) форма вини, помилка в кримінальному праві, юридична помилка, фактична помилка.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

1. Складіть презентацію «Зміст та форми вини як елемента суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення».
2. Підготуйте наукове есе «Значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення».

Розв'яжіть задачі:

1. О 22-й год. 15-річний Р. зупинив таксі й домовився з водієм про перевезення його за певною адресою. Таксист П. під'їхав до кіоску придбати сигарети, залишивши ключі в замку запалення. Скориставшись цим, Р., що мав навик водіння, угнав автомобіль (вартість авто не перевищувала 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

Чи є Р. суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 289 КК? Як зміниться рішення, якщо вартість автомобілю перевищує у 250 разів неоподатковуваний мінімум доходів громадян?

2. О 2-й годині ночі 13-річний З. та 15-річний Л-ко, діючи з хуліганських

спонукань, облили бензином і підпалили двері до квартири, в якій мешкала родина Н. У пожежі, яка почалася внаслідок цього, згоріла квартира Н., її мешканці отримали опіки (які за висновками судово-медичної експертизи є легкими тілесними ушкодженнями).

Чи можуть бути визнані З. та Л-ко суб'єктами кримінального правопорушення? Хто є суб'єктом кримінального правопорушення? Які ознаки характеризують цей елемент складу кримінального правопорушення?

3. 17-річний Ч. знайшов в лісі міну, що залишилася з часів Великої Вітчизняної війни. Він приніс її додому й за сараєм розпалив багаття та спробував витопити з неї толуол. До нього приєднався 15-річний брат. Міна вибухнула й осколком братові було заподіяно тяжке тілесне ушкодження.

Що таке вина, які є її форми? Проаналізуйте психічне ставлення Ч. до наслідків, що настали.

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Особливості елементів складу кримінального правопорушення, що характеризують його суб'єкта.
2. Співвідношення понять «суб'єкт кримінального правопорушення», «виконавець кримінального правопорушення», «особа винного».
3. Вплив ознак спеціального суб'єкта кримінального правопорушення на кримінальну відповідальність.
4. Нормативна та оціночна кримінально-правові концепції (теорії) вини.
5. Фінальна та об'єктивна кримінально-правові концепції (теорії) вини.
6. Психологічна теорія вини у континентальній правовій системі.
7. Підходи стосовно регламентації вини к законодавстві зарубіжних держав.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 7, 8

Додаткова література

4, 8, 9, 11, 15, 19, 23, 25, 29, 33, 34

ТЕМА 8. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

План семінарського заняття № 8:

1. Поняття, ознаки стадії вчинення кримінального правопорушення.
2. Значення визначення стадії вчинення кримінального правопорушення для кримінально-правової кваліфікації.
3. Види стадій кримінального правопорушення за КК України.
4. Закінчений кримінальне правопорушення: поняття, види складу, момент закінчення кримінального правопорушення.
5. Поняття, види готування до кримінального правопорушення. Відмінність готування до кримінального правопорушення від виявлення умислу.
6. Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення.

7. Кримінальна відповідальність за готування до кримінального правопорушення і за замах на кримінальне правопорушення.
8. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: стадія кримінального правопорушення, готування до кримінального правопорушення, виявлення умислу (наміру), замах на кримінальне правопорушення, закінчений замах на кримінальне правопорушення, незакінчений замах на кримінальне правопорушення, непридатний замах, добровільна відмова, кримінальне правопорушення з матеріальним складом, кримінальне правопорушення з формальним складом, кримінальне правопорушення з усіченим складом, добровільна відмова, дієве каяття.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Вирішіть задачі.

1. Каніна вийшла з вагону потяга, який щойно прибув, на платформу. В руках у неї була сумка. Зненацька Валуйко вихопив цю сумку та втік. У безпечному місці він відкрив сумку та побачив, що там нічого немає. Сумка була дуже старою та ніякої цінності не мала, тому Валуйко її викинув.

Якої стадії досяг це кримінальне правопорушення?

2. У темному провулку вночі Дарно та Птиха підстерegli Ковальова. Дарно приставив до горла Ковальова ніж, а Птиха перевіряв кишені потерпілого. Нічого там не виявивши, вони відпустили Ковальова.

Ознайомтесь зі змістом ст. 187 КК України та визначте, якої стадії досягло це кримінальне правопорушення.

Вкажіть, що спільного і відмінного між:

- Готуванням на кримінальне правопорушення та замахом на кримінальне правопорушення.
- Добровільної відмови від дієвого каяття.
- Замахом на непридатний об'єкт (предмет) та замахом з непридатними засобами.

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Чинники, що впливають на визначення стадії кримінального правопорушення.
2. Особливості родової юридичної конструкції складу закінченого кримінального правопорушення.
3. Особливості видової юридичної конструкції складу готування до кримінального правопорушення.
4. Види підготовчих діянь за КК України та їх кримінально-правова характеристика.
5. Особливості видової юридичної конструкції замаху на кримінальне правопорушення.
6. Особливості родової юридичної конструкції складу добровільної відмови.

Література:*Основна література*

1, 2, 3, 5, 7

Додаткова література

1, 4, 6, 7, 11, 16, 29, 34

ТЕМА 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ**План семінарського заняття № 9:**

1. Поняття співучасті, ознаки які характеризують співучасть.
2. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні.
3. Види співучасників та їх характеристика.
4. Зміст спеціальних питань кримінальної відповідальності за співучасть.
5. Добровільна відмова співучасників.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: співучасть у кримінальному правопорушенні, виконавець (співвиконавець) кримінального правопорушення, організатор, пособник, підбурювач кримінального правопорушення, причетність до кримінального правопорушення, група осіб, група осіб за попередньою змовою, організована група, злочинна організація.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:**Розв'яжіть задачі:**

1. Абабій, Ботя і Павличенко на цілий день підводою поїхали до сусіднього села, вживати спиртні напої. Повертались додому пізно у ночі. Павличенко був сильно п'яним і лежав на підводі. Абабій, згадавши про те, що той раніше звинувачував його в крадіжці винограду, декілька разів вдарив Павличенка по обличчю, а потім направив підводу до колодязя. Побачивши це, Ботя здогадався про наміри Абабія, зіскочив з підводи і відбіг в бік, а Абабій під'їхав до колодязя, стягнув з підводи Павличенка і кинув його в колодязь. Після цього Абабій запропонував Боті нікому про це не казати. З метою приховати сліди злочину вони поїхали до дому своїх знайомих, і, стривожено сказали, що Павличенко втік від них. Далі вони організували уявний пошук Павличенко. Через день труп Павличенка було вилучено із колодязя місцевими жителями.

Кваліфікуйте дії Абабія та Боті.

2. Між подружжям Петренків склалися надзвичайно неприязні стосунки. Особливо вони загострилися після приїзду Рибальченко, матері дружини Петренка, яка також сварилася із зятем з приводу його пияцтва. Крім того, зять неодноразово бив її. У зв'язку з цим Рибальченко вирішила позбавитися Петренка. З цією метою вона купила у неустановленої особи пістолет і домовилася з Сидоровим про вбивство зятя. Про це вона повідомила свою дочку, але та не побажала втручатися в цю справу і пообіцяла матері не повідомляти нікому про її наміри та знаючи про час вчинення злочину, виїхала за межі міста.

Невдовзі після її від'їзду до квартири прийшов Сидоров. Рибальченко разом з ним зайшла до кімнати, де спав Петренко і коли Сидоров підійшов до ліжка, на якому той спав, вона передала Сидорову пістолет, з якого він вбив Петренка. Кваліфікуйте дії Рибальченко, дружини Петренка та Сидорова.

3. Шершньов після звільнення з місць позбавлення волі, де відбував покарання за виготовлення та збут підроблених грошей, організував групу, до якої залучив Яцину і неповнолітнього Гризлова. Група на цвинтарях у селах Калинівка та Річище вночі розкопувала могили, де шукала цінні речі, викидала у мерців золоті коронки тощо. Усього було розрито п'ять могил. Здобуті в такий спосіб два мости із золотими коронками Шершньов продав зубному техніку Губерману. Взятими з гробів цінними речами поділилися між собою Яцина й Гризлов.

Кваліфікуйте дії винних осіб.

Підготуйте доповідь або реферат на тему:

1. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті.
2. Особливості кримінальної відповідальності організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.
3. Особливості юридичного складу добровільної відмови виконавця (співвиконавця), організатора, підбурювача, пособника.
4. Особливості кримінальної відповідальності за окремі форми причетності до злочину за КК України.
5. Посереднє вчинення (виконання) злочину.
6. Групове вчинення злочину за відсутності ознак співучасті у злочині.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 8

Додаткова література

4, 9, 11, 14, 19, 25, 29, 33

ТЕМА 10. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

План семінарського заняття № 10:

1. Поняття та види одиничного кримінального правопорушення.
2. Поняття та види множинності кримінальних правопорушень.
3. Поняття, ознаки та види повторності кримінальних правопорушень.
4. Поняття, ознаки сукупності кримінальних правопорушень.
5. Види сукупності кримінальних правопорушень.
6. Поняття, види рецидиву кримінального правопорушення злочинів. Юридичні наслідки рецидиву.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: одиначне кримінальне правопорушення, просте одиначне кримінальне правопорушення, ускладнене одиначне кримінальне правопорушення, множинність кримінальних правопорушень, повторність кримінальних правопорушень, сукупність кримінальних правопорушень, рецидив кримінального правопорушення, однократний та багатократний рецидив, пенітенціарний та непенітенціарний рецидиви.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Ворона через рік після звільнення від відбування покарання в місцях позбавлення волі, де відбував покарання за крадіжку з проникненням у житло, прийняв участь з Горбуновим у вчиненні грабежу щодо Сидорової.

Визначте:

- поняття і ознаки множинності кримінальних правопорушень та відмінність від одиначного кримінального правопорушення;
- чи має в діях Ворони множинність кримінальних правопорушень і якщо так то який її вид?
- чи має місце реальна або ідеальна сукупність кримінальних правопорушень;
- який вид кримінального правопорушення (триваюче, продовжуване, складне).

2. Сажин під час оформлення пенсії пред'явив підроблені трудову книжку та довідку про вислугу років на шкідливих виробництвах, що дало йому можливість щомісячно на протязі 2-х років незаконно отримувати підвищену пенсію. Сума надлишкових грошей склала 150 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Слідчий кваліфікував дії Сажина за ч. 2 ст.190 КК.

Визначте:

- що має місце в діянні Сажина - множинність кримінальних правопорушень чи одиначне кримінальне правопорушення?
- у чому полягає відмежування сукупності кримінальних правопорушень від повторності вчинення кримінального правопорушення?
- має місце реальна чи ідеальна сукупність кримінальних правопорушень?

3. 18-річний Мішков умовив 12-річного Аронова проникнути через відкрите віконце до квартири і відкрити йому двері. Виконавши це, Аронов отримав від Мішкова 1000 грн. і пішов. Мішков із квартири викрав гроші і майно на загальну суму 118 тис. грн.

Визначте:

- чи має місце в діянні Мішкова множинність кримінальних правопорушень? якщо так, то який її вид?
- чи можуть кримінально протиправні діяння, передбачені однією статтею КК утворювати сукупність кримінальних правопорушень і якщо так, то які її види?

Питання для обговорення

1. Поєднання в поведінці особи кількох форм множинності кримінальних правопорушень.

2. Проблеми систематизації різних проявів множинності кримінальних правопорушень у науці кримінального права

Підготуйте доповідь або реферат. Теми рефератів:

1. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничних кримінальних правопорушень, що складаються з декількох діянь, від складних (складених) кримінальних правопорушень, від триваючих та продовжуваних кримінальних правопорушень.
2. Підстави (критерії) виділення окремих форм множинності кримінальних правопорушень.
3. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень.
4. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.
5. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм.
6. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень та окремих його видів.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 6, 9, 11, 15, 22, 23, 29, 33

ТЕМА 11. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

План семінарського заняття № 11:

1. Поняття та загальна характеристика обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Необхідна та уявна оборона.
3. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
4. Крайня необхідність.
5. Фізичний або психічний примус.
6. Виконання наказу або розпорядження.
7. Діяння, пов'язане з ризиком.
8. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, необхідна оборона, уявна оборона, затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення, крайня необхідність, фізичний або психічний примус, виконання наказу або розпорядження, діяння, пов'язане з ризиком, виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Неповнолітні Зінов'єв та Астахов вночі у дворі жилого будинку намагались здійснити крадіжку колес з автомобіля Нозенка. Почувши у дворі підозрілий шелест, Нозенко вийшов на балкон і з 2-го поверху двічі вистрілив з мисливської рушниці в напрямку Зінов'єва, наказавши йому при цьому підняти руки. Астахов утік, а Зінов'єв підняв руки і почав просити Нозенка не стріляти, оскільки він нічого не зробив. Але Нозенко ще двічі вистрілив у Зінов'єва, який стояв з піднятими руками, спричинивши йому тяжкі тілесні ушкодження, в результаті чого йому було ампутовано руку.

Визначте:

- поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння;
- чи перебував Нозенко в стані необхідної оборони?
- умови правомірності необхідної оборони; до якого моменту зберігається стан необхідної оборони?
- чи повинен Нозенко нести кримінальну відповідальність за спричинення шкоди здоров'ю Зінов'єва?

2. Повертаючись вночі додому, Гармашев повинен був іти через яр. Спускаючись туди і побоюючись, що на нього можуть напасти, він розкрив складаного ножа. В яру він зустрів Орлова і Прохорова, які йшли з роботи. Зіткнувшись з Орловим, Гармашев наніс йому ножом удару у груди, чим заподіяв тяжке тілесне ушкодження. Він пояснив свої дії тим, що прийняв Орлова і Прохорова за грабіжників, оскільки раніше в цьому місті неодноразово були напади на його сусідів та знайомих.

Визначте:

- чи є в діях Гармашева обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння?
- вид обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння в діях Гармашева;
- чи повинен Гармашев нести кримінальну відповідальність за спричинення шкоди здоров'ю Орлова?

3. Від'їжджаючи у відпустку, Тарасов для захисту своєї квартири від злодіїв приладнав над дверима важку болванку, яка падала на того, хто відчиняв двері. У його відсутність лопнула труба з холодною водою, було залито три нижні поверхи і начальник ЖЕК дав вказівку інженеру з техніки безпеки відчинити квартиру для ліквідації аварії. Коли слюсар відчинив двері, то дістав тяжке поранення, оскільки пристрій спрацював.

Варіант. Пристрій спрацював, коли до квартири проникли злодії, які намагались її обікрасти. При цьому одному з них було спричинено тяжкі тілесні ушкодження, від яких він у лікарні помер.

Визначте:

- чи мають місце обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння?
- вид та ознаки цих обставин та умови правомірності;
- чи повинен Тарасов нести кримінальну відповідальність за заподіяння шкоди здоров'ю слюсаря?

Питання для обговорення

1. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.
2. Проблеми класифікації обставин обставин, що виключають злочинність діяння у науці кримінального права.

Підготуйте доповідь або реферат. Темі рефератів:

1. Поняття та юридична природа обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Перевищення меж необхідної оборони.
3. Провокація оборони.
4. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи.
5. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.
6. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу.
7. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження.
8. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.
9. Специфічні підстави та особливості кримінальної відповідальності особи, яка виконує спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Література:*Основна література*

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 6, 11, 16, 20, 23, 29, 34

ТЕМА 12. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**План семінарського заняття № 12:**

1. Поняття і види звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі дійовим каяттям.
3. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із примиренням винного з потерпілим.
4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із передачею особи на поруки.
5. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки.
6. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: звільнення від кримінальної відповідальності, дійове каяття, примирення винного з потерпілим, передача особи на поруки, зміна обстановки, строки давності, закінчення строків давності, умови приривання строків давності.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Дяченко під час скирдування сіна самовільно сів за кермо трактора і під'їхав до копиці сіна, щоб забрати її до скирди. Не помітивши жінок, які сиділи там, він наїхав на них, заподіявши одній жінці тілесні ушкодження середньої тяжкості. Коли на крик потерпілої прибігли інші робітники, які в цей час працювали на полі, Дяченко, злякавшись скоєного, хутко зник на тракторі з поля. Дяченка було засуджено за необережне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 128 КК України). Під час судового слідства з'ясувалося, що Дяченко навідувався до жінки в лікарню та надавав кошти на придбання медичних препаратів, дуже їй співчуває і жалкує про скоєне. При цьому він не сприяв розкриттю злочину. Визначте, чи можна Дяченка звільнити від кримінальної відповідальності. Які для цього є передумови та підстави?

2. Рушак вчинив заподіяння майнової шкоди шляхом обману, використовуючи майно всупереч інтересам власника для особистого незаконного збагачення (ч. 1 ст. 192 КК України). У момент, коли кримінальна справа розслідувалася в суді, Рушак вчинив новий злочин, передбачений ч. 1 ст. 286 КК України, порушивши правила безпеки дорожнього руху, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Після вчинення останнього злочину Рушак надав потерпілому першу медичну допомогу, відшкодував кошти, які потерпілий витратив на лікування, сприяв розкриттю злочину та повністю визнав свою вину. Чи є передумови для звільнення Рушака від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України за нове кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК України?

3. Ковальов протягом року займався підприємницькою діяльністю і, бажаючи забезпечити розвиток виробництва та поліпшити умови праці, сплачував податки не в повному обсязі. У зв'язку з цим було відкрито кримінальне провадження, де Ковальова обвинувачували у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 212 КК України. Дізнавшись про це, Ковальов сплатив всі кошти, яких не вистачало, але вини своєї не визнав. Суд звільнив Ковальова від кримінальної відповідальності на підставі ст. 48 КК України. Чи правильне рішення суду? Обґрунтуйте свою відповідь.

Питання для обговорення

1. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності на підставі закону України про амністію.
2. Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності в теорії кримінального права.

Підготуйте доповідь або реферат. Темі рефератів:

1. Юридична природа та основний кримінально-правовий зміст звільнення від кримінальної відповідальності як окремого інституту в сучасному кримінальному праві.

2. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності за КК України.
3. Загальна характеристика спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених в нормах Особливої частини КК України.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 6, 11, 16, 20, 23, 29, 34

ТЕМА 13. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

План семінарського заняття № 13:

1. Поняття покарання та його соціально-правове значення.
2. Співвідношення покарання з іншими заходами кримінально правового характеру.
3. Мета покарання: теоретичні концепції та сучасний стан кримінального законодавства.
4. Поняття та значення системи покарань.
5. Класифікація покарань.
6. Поняття призначення покарання та його загальні засади.
7. Значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують (ст. 66 КК) і обтяжують (ст. 67 КК) покарання, їх види та характеристика.
8. Призначення покарання за сукупністю злочинів (ст. 70 КК).
9. Призначення покарання за сукупністю вироків (ст. 71 КК).
10. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та вчинене у співучасті.

Завдання для самостійної роботи:

3. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
4. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: покарання, ознаки покарання, мета покарання, система покарань, класифікація покарань, основні покарання, додаткові покарання, покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові, строки покарань, громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі, позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, конфіскація майна, штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, особа винного, обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання, призначення покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом, поглинання менш суворого покарання

більш суворим, повне та часткове складання покарань, обчислення строків покарання.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Мешканка Харкова М.Н. на території Туреччини вступила в змову з громадянином цієї країни А.С. за ініціативою останнього. Згідно з домовленістю вона на території Харківської обл. підшукувала дівчат для виїзду до Туреччини для заняття проституцією, позичала їм гроші на проїзд, а А.С. зустрічав їх, розміщав та організовував надання ними сексуальних послуг. Половину сум, зароблених від заняття проституцією, привласнювали А.С. та М.Н. Таким чином до Туреччини за туристичними візами було вивезено шістьох громадян України. А.С. і М.Н. були затримані в аеропорту на території Харкова під час спроби вивезення кількох дівчат. Щодо них була почато кримінальне провадження за ст. 149 КК. Під час досудового слідства А.С. визнав свою вину повністю, давав повні свідчення, правдивість яких була підтверджена іншими доказами. М.Н. вину свою визнала частково. Призначаючи покарання М.Н., суд визнав обставинами, що пом'якшують покарання, відсутність у неї судимостей, її щире розкаяння, наявність на утриманні малолітньої дитини, а також поведінку та спосіб життя потерпілих, які усвідомлювали, що за кордон їх вивозять саме для заняття проституцією й погоджувалися з цим. Зважаючи на це, суд призначив покарання із застосуванням ст. 69 КК: за ч. 2 ст. 149 КК 2 роки 6 міс. позбавлення волі, а за ч. 2 ст. 15 та ч. 2 ст. 149 КК 2 роки позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим остаточне покарання було визначене у 2 роки 6 місяців позбавлення волі.

Визначте, наскільки обґрунтованим є прийняте рішення. Чи вірно враховано обставини справи як пом'якшуючі покарання? Назвіть підстави призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом.

2. Ось початок резолютивної частини обвинувального вироку суду: «...Іванова Івана Івановича визнати винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 309, ч. 2 ст. 307, ч. 1 ст. 315 КК України. Призначити Іванову І.І. покарання: за ч. 1 ст. 309 КК України – 2 роки обмеження волі; за ч. 2 ст. 307 КК України – 5 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, що йому належить; за ч. 1 ст. 315 КК України – 3 роки позбавлення волі...».

Як на Вашу думку, можна далі сформулювати резолютивну частину цього вироку, вирішивши при цьому питання, яке остаточне покарання може бути призначене підсудному (виходячи з того, що не встановлено ані обтяжуючих, ані пом'якшуючих покарання обставин, характеристика особи винного посередня), приймаючи до уваги, що він під час досудового слідства перебував під вартою 3 місяці? Які принципи призначення покарання використовує суд в цьому випадку?

3. Вироком місцевого суду гр. О. визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 185; ч. 3 ст. 185; ч. 5 ст. 186; ч. 4 ст. 187; ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 289 КК України, призначено покарання:

- за ч. 5 ст. 185 КК України у виді років 7 років 3 місяців позбавлення волі з конфіскацією всього особисто належного майна;
- за ч. 3 ст. 185 КК України – 3 роки позбавлення волі;

- за ч. 5 ст. 186 КК України – 7 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією всього особисто належного майна;
- за ч. 4 ст. 187 КК України – 8 років позбавлення волі з конфіскацією всього особисто належного майна;
- за ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 289 КК України – 7 років 5 місяців позбавлення волі із конфіскацією всього особисто належного майна.

Остаточне покарання призначене О. у виді 8 років позбавлення волі із конфіскацією всього особисто належного йому майна.

Який принцип призначення покарання за сукупністю злочинів було використано судом? Розкрийте зміст цього принципу.

Питання для обговорення

1. Основні та додаткові покарання.
2. Спірні питання щодо мети (цілей) покарання в науці кримінального права.

Підготуйте доповідь або реферат. Темі рефератів:

1. Покарання в системі заходів кримінально-правового впливу.
2. Кара, виправлення засуджених, загальна та спеціальна превенція як окремі цілі (складові мети) покарання.
3. Кримінально-правове значення системи видів покарання.
4. Смертна кара в історії кримінального права України.
5. Смертна кара як вид покарання в кримінальному праві окремих держав.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 17, 27, 30, 35

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

План семінарського заняття № 14:

1. Поняття, сутність звільнення від кримінального покарання та його відбування.
2. Види звільнення від кримінального покарання та його відбування.
3. Звільнення від покарання через втрату суспільної небезпеки особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
4. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
5. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.
6. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
7. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
8. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
9. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
10. Звільнення від покарання за хворобою.

11. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Завдання для самостійної роботи:

5. Опрацювати тему за вказаними питаннями.

6. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: звільнення від покарання, втрата особою, суспільної небезпечності, діяння, караність яких усунута законом, звільнення від відбування покарання з випробуванням, обов'язки, які покладає суд на особу звільнену від відбування покарання з випробуванням, іспитовий строк, наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням, строк давності виконання обвинувального вироку, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, сумлінна поведінка, сумлінне ставлення до праці, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, звільнення від покарання за хворобою, амністія, помилування.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. 16 грудня К. було засуджено за кримінальне правопорушення, передбачений ч. 2 ст. 185 КК і звільнено від покарання з випробуванням з іспитовим строком у 2 роки. 26 січня К. у співучасті із Т. вчинив таємне викрадення майна з дому М.І., 5 лютого К. під час розмови з Х.В. таємно викрав з кишені його куртки 939 грн. Його було визнано винним у вчиненні зазначених злочинів, і призначено покарання: за ч. 3 ст. 185 – три роки позбавлення волі; за ч. 2 ст. 185 КК – 1 рік позбавлення волі. За сукупністю злочинів йому було призначено покарання у вигляді 3 років 6 місяців позбавлення волі. На підставі ст. 71 КК невідбута частина покарання була частково приєднана до покарання, призначеного новим вироком та остаточно було призначено покарання у виді 4 років 6 місяців позбавлення волі. К. щиро покався, частково відшкодував завдані збитки, активно сприяв розкриттю вчиненого злочину. Його захисник клопотався про звільнення К. від покарання з випробуванням.

Чи може бути задоволене це клопотання? Що є підставами звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням? У чому полягає умовність цього виду звільнення? Які обов'язки може покласти суд на особу, звільнену від покарання з випробуванням? Які його правові наслідки?

2. Л. вранці заїхав на територію дачного селища і з домоволодіння Ф. викрав майна вартістю 812 грн. Викрадене він завантажив на велосипед, вивіз до сусіднього населеного пункту й продав. Суд визнав його винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК й призначив покарання у виді 3-х років позбавлення волі. При цьому суд вважає за можливе звільнити засудженого від відбування покарання з випробуванням, застосувавши ст. 75 КК. Засуджений 1970 р.н., не працює, розлучений, раніше судився за ч. 2 ст. 185 КК, але був звільнений від покарання у зв'язку з амністією. Суд послався як на обставини, що пом'якшують покарання, визнання вини, каяття у вчиненому, сприяння у розкритті вчиненого злочину, позитивну характеристику з місця проживання,

наявність на утриманні малолітньої дитини.

Що є підставами звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням? У чому полягає умовність цього виду звільнення? Які обов'язки може покласти суд на особу, звільнену від покарання з випробуванням? Які його правові наслідки? Оцініть правомірність рішення суду.

3. За ч. 3 ст. 185 КК А. було засуджено до трьох років позбавлення волі. Дослідженням особи винного встановлено, що він не працює, раніше (три роки тому) судимий за ч. 2 ст. 190 КК, але у зв'язку із амністією строк покарання скорочувався йому на $\frac{1}{2}$ частину. Суд враховує як обставину, що пом'якшують покарання те, що підсудний щиро розкався у вчиненому, позитивно характеризується за місцем проживання, кількість і вартість викраденого (210 грн.), що дозволяє зробити висновок, що виправлення А. можливе без відбування покарання. Згідно зі ст. 75 А. було звільнено від відбування покарання, встановлено іспитовий строк у 2 роки. Суд призначив А. такі обов'язки: не виїжджати без дозволу органів кримінально-виконавчої системи за межі України, періодично, не рідше 2 разів на місяць, з'являтися для реєстрації в органи кримінально-виконавчої системи, відшкодувати заподіяні збитки.

Що є підставами звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням? У чому полягає умовність цього виду звільнення? Які обов'язки може покласти суд на особу, звільнену від покарання з випробуванням? Які його правові наслідки?

Питання для обговорення

1. Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування».
2. Проблеми систематизації окремих різновидів звільнення від покарання та його відбування.

Підготуйте доповідь або реферат. Темі рефератів:

1. Поняття та юридична природа звільнення від покарання та його відбування.
2. Звільнення від покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст.
3. Звільнення від подальшого відбування покарання, його специфічний кримінально правовий зміст.
4. Пом'якшення призначеного покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст.
5. Особливості звільнення від покарання та його відбування на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 32, 35

ТЕМА 15. СУДИМІСТЬ. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТРУ

План семінарського заняття № 15:

1. Поняття судимості.
2. Припинення судимості.
3. Поняття та види заходів кримінально-правового впливу.
4. Примусові заходи медичного характеру.
5. Примусове лікування.
6. Спеціальна конфіскація.
7. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: судимість, зняття судимості, погашення судимості, види заходів кримінально-правового впливу, примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, амбулаторна психіатрична допомога, госпіталізація до психіатричного закладу, припинення застосування примусових заходів медичного характеру, заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, спеціальна конфіскація, конфіскація майна юридичної особи; ліквідація юридичної особи.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Леоненко, будучи хворим на шизофренію, вчинив вбивство 15-річної дівчини. Згідно з висновком судової психолого-психіатричної експертизи в момент вчинення суспільно небезпечного діяння Леоненко не міг усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними внаслідок наявного хронічного психічного захворювання. Суд визнав Леоненка неосудним та постановив обвинувальний вирок, яким застосував до Леоненка примусові заходи медичного характеру. Проаналізуйте рішення суду. Що є підставою для застосування судом примусових заходів медичного характеру? Як вирішується питання про обрання, зміну та припинення застосування таких заходів?
2. Приходько умисно заподіяв Лукашевичу середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК). Зважаючи на щире каяття Приходька та наявність клопотання трудового колективу підприємства, де останній працював, суд звільнив Приходька від кримінальної відповідальності з передачею його на поруки трудового колективу. В ухвалі суд також постановив вилучити у порядку спеціальної конфіскації у Приходька бейсбольну бити, яка використовувалась винним для нанесення тілесних ушкоджень, особистий автомобіль, на якому винний залишив місце вчинення злочину, та 1000 грн, які належали Приходьку на праві власності та були при ньому в момент вчинення злочину. Чи правильне рішення прийняв суд? Чи може спеціальна конфіскація застосовуватись при звільненні особи від кримінальної відповідальності? Яке майно може бути предметом спеціальної конфіскації?
3. 16-річний Ільєнко завдав побої своєму однокласнику Огурцову (ч. 1 ст. 126 КК). Судом встановлено, що Ільєнко вчинив злочин вперше, щиро розкаявся у

вчиненому, та враховано позитивне ставлення Ільєнка до навчання, негативний вплив дорослих у сім'ї та тяжкі побутові умови в родині Ільєнка.

Чи може суд звільнити Ільєнка від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру? До яких видів звільнення належить звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру? Якими є передумова і підстава такого звільнення? Які примусові заходи виховного характеру можуть бути застосовані до неповнолітнього при звільненні його від кримінальної відповідальності на підставі ст. 97 КК?

Питання для обговорення

1. Погашення судимості в осіб, щодо яких застосовано закон України про амністію або акт про помилування
2. Проблеми застосування спеціальної конфіскації.

Підготуйте доповідь або реферат. Теми рефератів:

1. Часові межі судимості.
2. Переривання строку погашення судимості.
3. Погашення судимості у випадку скасування засудженому попереднього виду покарання.
4. Особливості погашення судимості за перебігом певних строків після виконання або відбуття покарання.
5. Погашення судимості в осіб, щодо яких застосовано закон України про амністію або акт про помилування.
6. Дострокове зняття судимості судом.
7. Юридична природа та основний кримінально-правовий зміст примусових заходів медичного характеру.
8. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.
9. Місця примусового лікування, визначені КК України.
10. Обмежувальні заходи щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 32, 35

ТЕМА 16. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

План семінарського заняття № 16:

1. Міжнародно-правові стандарти щодо кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
2. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх: поняття, види, особливості застосування.

3. Покарання неповнолітніх: види покарань та спеціальні правила призначення покарання неповнолітнім.
4. Звільнення від покарання неповнолітніх: поняття, види, особливості застосування.
5. Погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати тему за вказаними питаннями.
2. Записати визначення основних понять.

Основні поняття: неповнолітній, примусові заходи виховного характеру, види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, штраф, громадські та виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк, призначення покарання неповнолітньому, звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням, умовно-дострокове звільнення неповнолітнього від відбування покарання, погашення та зняття судимості.

Опрацюйте тему, виконавши завдання:

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Суд, розглянувши матеріали кримінального провадження за обвинуваченням Осіпенка за ч. 1 ст. 186 КК України, звільнив його від кримінальної відповідальності та застосував до нього примусові заходи виховного характеру у виді застереження та обмеження дозвілля шляхом встановлення особливих вимог до поведінки Осіпенка – заборонив перебувати до досягнення повноліття поза межами місця проживання після 22:00 та передав його під нагляд матері до досягнення повноліття. Проаналізуйте рішення суду. Які примусові заходи виховного характеру може застосувати суд? Чи може суд при звільненні неповнолітнього від відбування покарання застосувати кілька таких заходів?
2. Петров, якому виповнилося 15 років, таємно викрав у сусідки Логінової її гроші на суму 2500 грн, які він витратив. Суд звільнив неповнолітнього Петрова від покарання і поклав на нього обов'язок відшкодувати заподіяні Логіновій майнові збитки. Чи є застосування судом такого примусового заходу виховного характеру законним?
3. Вироком суду неповнолітнього Павленка засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України до 3 років 6 місяців позбавлення волі. На підставі статей 75, 104 КК України Павленко звільнено від відбування покарання з випробуванням – іспитовим строком тривалістю 3 роки. Проаналізуйте рішення суду.

Питання для обговорення

1. Особливості призначення кримінального покарання неповнолітньому.
2. Погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Підготуйте доповідь або реферат. Темі рефератів:

1. Обґрунтування особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх.
2. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.
3. Види примусових заходів виховного характеру.
4. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх призначення.

5. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та від відбування покарання.

Література:

Основна література

1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

Додаткова література

1, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 30

**ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»**

для здобувачів вищої освіти денної форм навчання:

1. Поняття та предмет кримінального права.
2. Завдання кримінального права.
3. Функції кримінального права України.
4. Принципи кримінального права.
5. Система кримінального права.
6. Взаємозв'язок кримінального права з іншими галузями права.
7. Закон про кримінальну відповідальність.
8. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
9. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
10. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі.
11. Система Загальної частини КК.
12. Ознаки кримінального правопорушення та відмінність від інших правопорушень.
13. Класифікація кримінальних правопорушень.
14. Склад кримінального правопорушення: поняття, значення, зміст, ознаки.
15. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.
16. Об'єкт кримінального правопорушення.
17. Предмет кримінального правопорушення.
18. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.
19. Причинний зв'язок у кримінальному праві.
20. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, види та їх загальна характеристика.
21. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, види, зміст.
22. Поняття неосудності та її критерії.
23. Обмежена осудність.
24. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.
25. Поняття та форми вини у кримінальному праві.
26. Умисел та його види.
27. Необережність та її види у кримінальному праві.
28. Складна (змішана) форма вини та її значення.
29. Мотив і мета складу кримінального правопорушення.
30. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
31. Поняття й види стадій вчинення кримінального правопорушення.
32. Закінчене кримінальне правопорушення.
33. Незакінчене кримінальне правопорушення та його види.
34. Готування до кримінального правопорушення.
35. Замах на кримінальне правопорушення та його види.
36. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця та її значення.
37. Форми співучасті у кримінальному праві.

38. Види співучасників кримінального правопорушення за кримінальним законом.
39. Причетність до кримінального правопорушення та її види.
40. Поняття та загальна характеристика множинності кримінальних правопорушень.
41. Поняття та види одиничного кримінального правопорушення .
42. Повторність як вид множинності кримінальних правопорушень.
43. Сукупність як вид множинності кримінальних правопорушень.
44. Рецидив як вид множинності кримінальних правопорушень злочинів.
45. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: поняття, види та загальна характеристика.
46. Необхідна оборона як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
47. Уявна оборона як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
48. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
49. Крайня необхідність як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
50. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
51. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
52. Діяння, пов'язане з ризиком як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
53. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
54. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності.
55. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.
56. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
57. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.
58. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з із зміною обстановки.
59. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
60. Поняття і мета покарання за кримінальним законом України.
61. Система та види покарань за кримінальним законом України.
62. Основні покарання за кримінальним законом України. 63. Додаткові покарання за кримінальним законом України.
64. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.
65. Штраф як вид кримінального покарання.
66. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу як вид кримінального покарання.

67. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид кримінального покарання.
68. Громадські роботи як вид кримінального покарання.
69. Виправні роботи як вид кримінального покарання.
70. Службові обмеження для військовослужбовців як вид кримінального покарання.
71. Конфіскація майна як вид покарання.
72. Арешт як кримінальне покарання.
73. Обмеження волі як кримінальне покарання.
74. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців як вид кримінального покарання.
75. Позбавлення волі на певний строк як вид кримінального покарання.
76. Довічне позбавлення волі як вид кримінального покарання.
77. Принципи призначення покарання за кримінальним законодавством України.
78. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України.
79. Обставини, які пом'якшують покарання.
80. Обставини, які обтяжують покарання.
81. Призначення покарання за закінчене кримінальне правопорушення та кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
82. Призначення покарання за наявності обставин, що його пом'якшують.
83. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті.
84. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
85. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
86. Призначення покарання за сукупністю вироків.
87. Обчислення строків покарання та правила складання покарання та зарахування строку попереднього ув'язнення.
88. Звільнення від покарання за кримінальним законом України.
89. Звільнення від покарання у зв'язку із втратою особою суспільної небезпечності.
90. Звільнення від відбування покарання за кримінальним законом України.
91. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
92. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
93. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
94. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
95. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
96. Звільнення від відбування покарання за хворобою.
97. Звільнення від покарання у зв'язку з амністією.
98. Звільнення від покарання у зв'язку з помилуванням.
99. Погашення та зняття судимості.
100. Заходи кримінально-правового впливу: поняття, мета, суб'єкти застосування, види.

101. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.
102. Спеціальна конфіскація (ст. 96-1 ККУ).
103. Випадки застосування спеціальної конфіскації (ст. 96-2 ККУ).
104. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
105. Обмежувальні заходи.
106. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.
107. Особливості призначення кримінальних покарань щодо неповнолітніх.
108. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінального покарання.
109. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування кримінального покарання.
110. Особливості погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»

1. Кримінальний кодекс України було прийнято:

- а) 1 вересня 2001 р.;
- б) 5 квітня 2001 р.;
- в) 28 грудня 1960 р.;
- г) 24 серпня 1991 р.

2. Кримінальний кодекс України складається з таких частин:

- а) Основна і Спеціальна;
- б) Загальна і Спеціальна;
- в) Загальна і Особлива;
- г) Основна і Додаткова.

3. Диспозиція у якій не визначено конкретних ознак злочину і відсилає для встановлення їх змісту до інших нормативно-правових актів, називається:

- а) відсильною;
- б) простою;
- в) описовою;
- г) бланкетною.

4. Частина кримінально-правової норми, яка визначає вид та розмір покарання за вчинення злочину:

- а) гіпотеза;
- б) диференціація;
- в) санкція;
- г) вирок.

5. Вкажіть, який розділ не входить до Загальної частини Кримінального кодексу України:

- а) «Співучасть у злочині»;
- б) «Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння»;
- в) «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів»;
- г) «Покарання та його види».

6. Кримінальне право як галузь права це:

- а) система юридичних норм, що визначають, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями і які покарання або інші заходи кримінально-правового впливу слід застосовувати до осіб, що їх вчинили;
- б) система юридичних норм, які визначають порядок виконання та відбування покарань;

- в) частина юридичної науки, яка вивчає кримінальне правопорушення та покарання;
- г) система юридичних норм, що визначають майнові та особисті немайнові правові суспільні відносини між рівноправними суб'єктами права - фізичними та юридичними особами, територіальними громадами, державами та іншими суб'єктами публічного права.

7. За вчинений на території Данії кримінального правопорушення громадянин України Захарченко був притягнутий у цій країні до кримінальної відповідальності і поніс покарання. При поверненні Захарченка в Україну, стосовно нього буде прийнято таке рішення:

- а) Захарченко в Україні обов'язково притягується до кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення вчинений у Данії, але факт відбуття ним покарання за кордоном є пом'якшуючою обставиною;
- б) Захарченко має бути притягнений до кримінальної відповідальності в Україні за кримінальне правопорушення вчинене у Данії на загальних підставах;
- в) кримінальна відповідальність Захарченка в Україні за вчинене у Данії кримінальне правопорушення виключається;
- г) Захарченко в Україні обов'язково притягується до кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення вчинене у Данії, але факт відбуття ним покарання за кордоном є обтяжуючою обставиною.

8. Закон про кримінальну відповідальність має зворотну дію у часі, якщо:

- а) це стосується лише кримінальних правопорушень вчинених з необережності;
- б) це стосується лише кримінальних проступків;
- в) він пом'якшує кримінальну відповідальність;
- г) він посилює кримінальну відповідальність.

9. Закон про кримінальну відповідальність набирає чинності:

- а) через п'ять днів з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування;
- б) через десять днів з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування;
- в) через рік з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування;
- г) через місяць з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування.

10. Граматичне (філологічне) тлумачення закону про кримінальну відповідальність це:

- а) з'ясування змісту закону, його окремих положень шляхом зіставлення з іншими положеннями цього самого або іншого закону;
- б) з'ясування умов, причин, соціальних чинників, що зумовили прийняття закону, звернення до кримінальних законів, що діяли раніше;

- в) застосування прийомів логіки при визначенні змісту закону та обсягу його правової регламентації;
- г) з'ясування змісту кримінально-правової норми шляхом етимологічного аналізу її тексту, з'ясування значення застосованих слів, термінів, понять.

11. Кримінальна відповідальність є видом:

- а) покарання;
- б) адміністративної відповідальності;
- в) кримінальної процесуально відповідальності;
- г) юридичної відповідальності.

12. Відповідно до ч. 1 ст. 2 Кримінального кодексу України підставою кримінальної відповідальності є:

- а) вчинення особою кримінального правопорушення або малозначного діяння;
- б) вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого КК України;
- в) вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад правопорушення;
- г) вчинення особою діяння, передбаченого КК України.

13. Якої концепції кримінальної відповідальності не існує в українській науці кримінального права:

- а) концепції позитивної кримінальної відповідальності;
- б) концепції потенційної кримінальної відповідальності;
- в) концепції антропологічної кримінальної відповідальності;
- г) концепції ретроспективної кримінальної відповідальності.

14. Що із нижче вказаного є формою реалізації кримінальної відповідальності:

- а) призначення злочинцю судом в обвинувальному вирокі покарання та ухвалення рішення про його реальне відбукання;
- б) повідомлення про підозру особі;
- в) складення обвинувального акту;
- г) клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру.

15. Що є процесуальною підставою кримінальної відповідальності:

- а) обвинувальний вирок суду, що набув законної сили;
- б) вчинення особою суспільно небезпечного діяння, що містить ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого КК України;
- в) затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;
- г) рішення прокурора у кримінальному провадженні.

16. Відповідно до ч. 1 ст. 11 Кримінального кодексу України кримінальним правопорушенням є:

- а) передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), що посягає на суспільний лад України, його політичну і

економічну системи, власність, особу, політичні, трудові, майнові та інші права і свободи громадян, а так само інше передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння, яке посягає на правопорядок;

б) передбачене КК України суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення;

в) протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність;

г) діяння заборонене під загрозою покарання законом, чинним у момент його вчинення.

17. В якому законодавчому акті України дається матеріальне визначення кримінального правопорушення:

а) Конституції України;

б) Кримінальному процесуальному кодексі України;

в) Кримінальному кодексі України;

г) Кримінально-виконавчому кодексі України.

18. Вкажіть на ознаку кримінального правопорушення:

а) суспільно небезпечне діяння;

б) визнання особою своєї вини;

в) показання свідків;

г) спричинення шкоди.

19. Протиправність діяння означає, що застосування закону про кримінальну відповідальність можливо тільки:

а) у випадках, спеціально передбачених у Конституції України;

б) у випадках, спеціально передбачених у КК України;

в) якщо це передбачено підзаконними нормативними актами;

г) по відношенню до осіб, які не мають дипломатичного імунітету.

20. У ст. 12 Кримінального кодексу України кримінальні правопорушення класифікуються за:

а) ступенем тяжкості;

б) часом та місцем вчинення;

в) об'єктом та обстановкою вчинення;

г) видом спричиненої шкоди.

21. Поняття «суспільно небезпечне діяння» охоплює:

а) дію, бездіяльність, наслідки;

б) дію і бездіяльність;

в) дію, наслідки, причинний зв'язок;

г) дію, бездіяльність, причинний зв'язок.

22. Що не є умовою малозначності діяння (ч. 2 ст. 11 КК України) є:

- а) у вчиненому діянні наявні всі ознаки кримінального правопорушення, передбаченого КК України;
- б) вчинене діяння не тільки об'єктивно не завдало шкоди, а й не могло заподіяти істотної шкоди, тобто суб'єктивно воно не було спрямовано на заподіяння істотної шкоди;
- в) у вчиненому діянні взагалі відсутня така ознака як вина;
- г) у вчиненому діянні ознаки кримінального правопорушення, передбаченого КК України, є лише формальними, і за сукупністю всіх конкретних обставин це діяння не характеризується суспільною небезпечністю.

23. Кримінальні правопорушення поділяються на:

- а) кримінальні проступки та злочини;
- б) дрібні, середньої тяжкості, тяжкі;
- в) легкі, середні, тяжкі, особливо тяжкі;
- г) невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі, особливо тяжкі.

24. Пушилін при порушенні правил дорожнього руху збив двох пішоходів, які загинули на місці ДТП. Суд призначив йому максимальне за ч. 3 ст. 286 Кримінального кодексу України покарання у виді 10 років позбавлення волі. За ступеню тяжкості цей злочин:

- а) нетяжкий;
- б) середньої тяжкості;
- в) тяжкий;
- г) особливо тяжкий.

25. Склад кримінального правопорушення – це:

- а) офіційна оцінка поведінки особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, що дається лише судом в обвинувальному вирокі;
- б) сукупність встановлених кримінальним законом об'єктивних та суб'єктивних ознак, які визначають суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
- в) сукупність всіх суспільних відносин, інтересів та благ особи, держави і суспільства, що охороняються кримінальним законом;
- г) сукупність передбачених законом ознак, які характеризують зовнішній прояв кримінально протиправного діяння.

26. Вкажіть види складів кримінальних правопорушень за конструкцією:

- а) матеріальні, прості, складні;
- б) матеріальні, формальні, усічені;
- в) основні, кваліфіковані, формальні;
- г) прості, складні, альтернативні.

27. Елементами (ознаками) складу кримінального правопорушення є:

- а) об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона, суб'єкт;

- б) суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність, вчинення суб'єктом кримінального правопорушення;
- в) диференціація, індивідуалізація, криміналізація, пеналізація;
- г) законність, гуманізм, справедливість, диспозитивність.

28. Простий склад кримінального правопорушення це склад:

- а) у якому присутні тільки пом'якшуючі обставини;
- б) у якому присутні тільки обтяжуючі обставини;
- в) у якому відсутні пом'якшуючі і обтяжуючі обставини;
- г) у якому відсутні тільки особливо обтяжуючі обставини

29. Розбій (ст. 187 КК України) та бандитизм (ст. 257 КК України) є:

- а) матеріальним складом кримінального правопорушення;
- б) усіченим складом кримінального правопорушення;
- в) формальним складом кримінального правопорушення;
- г) формально-матеріальним складом кримінального правопорушення.

30. Умисне вбивство (ст. 115 КК України) та умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України) є:

- а) матеріальним складом;
- б) усіченим складом;
- в) формальним складом;
- г) формально-матеріальним складом.

31. Стадії злочину це:

- а) певні етапи вчинення умисного кримінального правопорушення;
- б) ознаки кримінального правопорушення;
- в) структурний елемент складу кримінального правопорушення;
- г) дані про суб'єкт кримінального правопорушення.

32. Стадіями вчинення кримінального правопорушення є:

- а) готування, замах, виявлення наміру;
- б) готування, замах, закінчений злочин;
- в) замах, добровільна відмова, дійове каяття;
- г) змова на вчинення злочину, готування, щире каяття.

33. Ознаками готування до кримінального правопорушення є:

- а) підшукування, пристосування, створення умов вчинення кримінального правопорушення;
- б) підшукування, пристосування, безпосереднє вчинення кримінального правопорушення;
- в) бажання вчинити кримінальне правопорушення злочин, пристосування, створення умов вчинення кримінального правопорушення;
- г) оприлюднення наміру вчинити кримінальне правопорушення.

34. Не тягне за собою кримінальної відповідальності готування до кримінального правопорушення:

- а) кримінального проступку;
- б) тяжкого;
- в) особливо тяжкого;
- г) нетяжкого.

35. Замах на кримінальне правопорушення вчиняється лише з:

- а) прямим умислом;
- б) непрямим умислом;
- в) злочинною самовпевненістю;
- г) злочинною недбалістю.

36. З метою вбивства Панченка, Басурін підпалив вночі будинок, де той мешкав. Панченка в цей час у будинку не було, про що Басурін не знав. У даному випадку має місце стадія вчинення кримінального правопорушення:

- а) закінчений замах;
- б) незакінчений замах;
- в) закінчене кримінальне правопорушення;
- г) готування.

37. Під час полювання Жирковський з порушенням встановлених правил зробив кілька пострілів із своєї мисливської рушниці. Одним пострілом був тяжко (тяжкі тілесні ушкодження) поранений Власенко, який вийшов на лінію ведення вогню. Дії Жирковського кваліфікуються як:

- а) необережне тяжке тілесне ушкодження (ст. 128 КК України);
- б) умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України);
- в) замах на необережне вбивство (ч. 2 ст. 15, ст. 119 КК України);
- г) замах на умисне вбивство (ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 115 КК України).

38. З метою вчинити крадіжку Маркін придбав необхідне знаряддя, відключив сигналізацію, відкрив кімнату, де знаходився сейф, але відкрити його, незважаючи на кілька спроб, не зміг, через що він покинув місце події. У даному випадку має місце стадія кримінального правопорушення:

- а) закінчене кримінальне правопорушення;
- б) закінчений замах;
- в) незакінчений замах;
- г) готування.

39. З метою вчинення вбивства Шойгін придбав пістолет «Форт-12», але згодом відмовився від свого злочинного наміру. Пістолет же зберігав «про всяк випадок». Шойгін підлягає кримінальній відповідальності за:

- а) готування до умисного вбивства (ст. 14, ч 1 ст. 115 КК України);
- б) незакінчений замах на умисне вбивство (ч. 3 ст. 15, ч 1 ст. 115 КК України);

- в) незаконне придбання та зберігання вогнепальної зброї (ч. 1 ст. 263 КК України);
- г) не підлягає будь-якій кримінальній відповідальності, через свою добровільну відмову від доведення злочину до кінця.

40. Ознакою добровільної відмови від вчинення готування або замаху на кримінальне правопорушення є:

- а) завершеність;
- б) відшкодування заподіяної шкоди;
- в) примусовість;
- г) добровільність.

41. Відповідно до ч. 2 ст. 13 Кримінального кодексу України незакінченим кримінальним правопорушенням є:

- а) незакінчений замах на кримінальне правопорушення;
- б) готування до кримінального правопорушення;
- в) «голий умисел»;
- г) готування до кримінального правопорушення та замах на кримінальне правопорушення.

42. Добровільною відмовою є:

- а) відшкодування заподіяної злочинною шкоди;
- б) остаточне припинення особою за своєю волею готування до кримінального правопорушення або замаху на кримінальне правопорушення, якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення кримінального правопорушення до кінця;
- в) активна поведінка суб'єкта після закінчення кримінального правопорушення, яка свідчить про прагнення винного згладити наслідки вчиненого ним суспільно небезпечного діяння;
- г) виявлення особою наміру вчинити кримінальне правопорушення, який не був реалізований.

43. Не є замахом на кримінальне правопорушення із непридатними засобами:

- а) умисне вбивство за допомогою зламаної зброї;
- б) умисне вбивство за допомогою отрути, яка внаслідок тривалого зберігання втратила свої смертельні якості;
- в) умисне вбивство сокирою, внаслідок чого потерпілому відрубано голову;
- г) умисне вбивство за допомогою речовини, яка не є отрутою, але помилково винною особою прийнята за таку.

44. Обов'язкові ознаки об'єктивної сторони матеріального складу кримінального правопорушення:

- а) суспільно небезпечне діяння;
- б) знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення;
- в) спосіб, ситуація, діяння;

г) злочинна дія, злочинна бездіяльність та місце вчинення злочину.

45. Кримінальне правопорушення з матеріальним складом, це кримінальне правопорушення, яке вважається закінченим з моменту:

- а) вчинення незакінченого кримінального правопорушення;
- б) вчинення лише суспільно небезпечного діяння, незалежно від того настали чи не настали суспільно небезпечні наслідки;
- в) вчинення особою готування;
- г) настання суспільно небезпечних наслідків передбачених в законі.

46. Кримінальне правопорушення з формальним складом це кримінальне правопорушення, яке вважається закінченим з моменту:

- а) вчинення незакінченого кримінального правопорушення;
- б) вчинення лише суспільно небезпечного діяння, незалежно від того настали чи не настали суспільно небезпечні наслідки;
- в) вчинення особою готування;
- г) вчинення особою замаху.

47. Прикладом кримінального правопорушення з формальним складом може бути: а) умисне вбивство двох або більше осіб (п.1 ч. 2 ст. 115 ККУ); б) грабіж (ст. 186 ККУ); в) вбивство через необережність (ст. 119 ККУ); г) зґвалтування (ч.1 ст. 152 ККУ).

48. Прикладом кримінального правопорушення з усіченим складом може бути:

- а) вимагання (ст. 189 ККУ);
- б) умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 ККУ);
- в) заподіяння умисних легких тілесних ушкоджень (ст. 125 ККУ);
- г) крадіжка (ст. 185 ККУ).

49. Ч.1 ст. 310 КК передбачає кримінальну відповідальність за незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку (100-500 рослин) чи конопель (10-50 рослин). Залежно від особливостей конструкції цей склад кримінального правопорушення відносять до:

- а) простого;
- б) матеріального;
- в) складного;
- г) формального.

50. Об'єкт кримінального правопорушення це:

- а) речі матеріального світу, з приводу яких вчинюється кримінальне правопорушення;
- б) суспільні відносини, власність, життя і здоров'я, довкілля;
- в) суспільні відносини, інтереси, блага особи, держави і суспільства, які охороняються кримінальним законом, з приводу яких або щодо яких вчинюється кримінальне правопорушення;

г) людина.

51. Об'єкт кримінального правопорушення має наступні види (по вертикалі):

- а) безпосередній основний, безпосередній додатковий, груповий;
- б) загальний, основний, родовий, груповий, спеціальний, видовий;
- в) загальний, родовий, видовий, головний;
- г) загальний, родовий, видовий, безпосередній.

52. Родовий об'єкт кримінального правопорушення визначається:

- а) за назвою статті;
- б) зі слів потерпілого;
- в) за назвою розділу;
- г) за змістом статті.

53. Предмет кримінального правопорушення – це:

- а) речі матеріального світу, за допомогою яких вчинюється кримінальне правопорушення;
- б) речі матеріального світу, щодо яких або з приводу яких вчинюється кримінальне правопорушення;
- в) речі матеріального світу, які використовуються для вчинення кримінального правопорушення;
- г) суспільні відносини, що охороняються законом.

54. Об'єкт кримінального правопорушення від предмету відрізняється тим, що:

- а) за ступенем суспільної небезпечності, об'єкт більш небезпечний ніж предмет;
- б) вартістю, об'єкт завжди дорожче предмету;
- в) об'єкт притаманний завжди будь-якому кримінальному правопорушенню, а предмет ні;
- г) психічним ставленням винної особи до об'єкта та предмета.

55. Потерпілий від кримінального правопорушення це:

- а) юридична особа, якій злочином заподіяно шкоду;
- б) фізична особа, якій злочином безпосередньо заподіяно матеріальну шкоду;
- в) фізична особа, якій злочином безпосередньо заподіяно моральну шкоду;
- г) фізична особа, якій кримінальним правопорушенням безпосередньо заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду.

56. Який об'єкт кримінального правопорушення передбаченого статтею 115 КК України (умисне вбивство):

- а) суспільні відносини в сфері життєдіяльності людей;
- б) життя людини;
- в) фізіологічне здоров'я;
- г) суспільні відносини співіснування людей.

57. Причинний зв'язок як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення підлягає обов'язковому встановленню у випадках, коли:

- а) суспільно небезпечне діяння вчинено людиною по відношенню до людини;
- б) суспільно небезпечні наслідки не настали;
- в) суспільно небезпечні наслідки є кваліфікуючою ознакою складу кримінального правопорушення;
- г) суспільно небезпечні наслідки є обов'язковою ознакою складу кримінального правопорушення.

58. Суб'єкт кримінального правопорушення – це:

- а) фізична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці з якого може наставати кримінальна відповідальність;
- б) юридична або фізична особа, винна у вчиненні злочину, яка досягла віку кримінальної відповідальності;
- в) фізична осудна особа, яка на момент розгляду справи в суді досягла встановленого законом віку кримінальної відповідальності і яка вчинила кримінальне правопорушення;
- г) юридична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці з якого може наставати кримінальна відповідальність.

59. Обов'язковими ознаками суб'єкта кримінального правопорушення є:

- а) осудність, вік, фізіологічний афект;
- б) вік, здатність усвідомлювати свої дії під час вчинення кримінального правопорушення та мати мету;
- в) фізичний та психічний стан особи, досягнення віку кримінальної відповідальності, винність;
- г) вік, осудність, фізична особа.

60. Ознака суб'єкта кримінального правопорушення «осудність» означає здатність особи:

- а) після вчинення кримінального правопорушення усвідомлювати суспільно небезпечний характер своєї поведінки та керувати своїми діями;
- б) в момент вчинення кримінального правопорушення усвідомлювати суспільно небезпечний характер своєї дії (бездіяльності) і керувати ними;
- в) в момент вчинення кримінального правопорушення осуджувати свої дії та щиро каятися стосовно їх вчинення;
- г) в момент вчинення кримінального правопорушення усвідомлювати суспільно небезпечний характер свого діяння або керувати своїми діями.

61. Кримінальним законом (ст.22 КК) стосовно суб'єкта кримінального правопорушення встановлено такий вік:

- а) 14, 16 років;
- б) 14, 16, 18, 25, 35 років;
- в) 14, 16, 25 років;
- г) 14, 16, 18, 25 років.

62. Особа захворіла на психічну хворобу після вчинення нею кримінального правопорушення, але до постановлення вироку. За таких умов вона:

- а) взагалі не підлягає покаранню;
- б) може підлягати покаранню після одужання;
- в) захворювання на психічну хворобу після вчинення кримінального правопорушення не є перешкодою для покарання;
- г) підлягає покаранню у спеціальних закладах для психічно хворих.

63. До ознак медичного критерію неосудності відносяться:

- а) хронічна психічна хвороба, інший хворобливий стан психіки, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство;
- б) емоції, тимчасовий розлад психічної діяльності;
- в) недоумство, хронічний алкоголізм, наркоманія;
- г) здатність особи усвідомлювати свої дії та керувати ними.

64. У КК поняття неосудності трактується за допомогою таких критеріїв:

- а) політичного (класового) і юридичного (кримінально-правового), медичного;
- б) економічного, соціального та юридичного;
- в) технічного (інженерного) і психіатричного (психологічного), медичного;
- г) медичного (біологічного) і юридичного (психологічного).

65. Визнання особи обмежено осудною, згідно із ч. 2 ст. 20 КК може бути підставою для застосування:

- а) примусових заходів медичного характеру;
- б) примусових заходів виховного характеру;
- в) примусового лікування;
- г) покарання.

66. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин:

- а) підлягає кримінальній відповідальності на особливих підставах;
- б) не підлягає кримінальній відповідальності;
- в) підлягає адміністративній відповідальності;
- г) підлягає кримінальній відповідальності на загальних підставах.

67. Особа вважається такою, що досягла певного віку, не в день народження, а починаючи:

- а) з 10 год. 00 хв. наступної доби;
- б) з 24 год. 00 хв. наступної доби;
- в) з 8 год. 00 хв. наступної доби;
- г) з 00 год. наступної доби.

68. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення це:

- а) це суб'єкт кримінального правопорушення який вчинює його у певній ситуації;
- б) фізична осудна особа, що вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, кримінальне правопорушення, суб'єктом якого може бути лише певна особа;
- в) це фізична осудна службова особа, що вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність;
- г) це фізична неосудна особа, що вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

69. Обмежено осудною визнається така особа, яка: а) під час вчинення кримінального правопорушення через психічний розлад повною мірою не здатна була усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і (або) керувати ними;

б) під час вчинення кримінального правопорушення через психічний розлад не здатна була усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і (або) керувати ними;

в) під час вчинення кримінального правопорушення через психічний розлад повною мірою не здатна була усвідомлювати свої дії;

г) під час вчинення кримінального правопорушення через психічний розлад повною мірою не здатна була усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і (або) керувати ними.

70. Неосудною визнається особа, яка:

- а) не могла усвідомлювати в повній мірі свої дії (бездіяльність) та керувати ними внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки;
- б) не могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними внаслідок хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки;
- в) не могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними внаслідок зловживання спиртними напоями або наркотичними речовинами, чи психотропними засобами;
- г) на момент вчинення кримінального правопорушення не досягла 14 років.

71. Чи виключає стан патологічного сп'яніння кримінальну відповідальність:

- а) ні, не виключає;
- б) так, виключає;
- в) не виключає, але суттєво зменшує ступень суспільної небезпечності діяння;
- г) не виключає, є обставиною що обтяжує покарання.

72. Які кримінально-правові правові наслідки, визнання особи обмежено осудною:

- а) особа звільняється від кримінальної відповідальності та передається на поруки;
- б) враховується судом при призначенні покарання, а в окремих випадках є підставою для застосування примусових заходів медичного характеру;
- в) є підставою для застосування примусових заходів медичного характеру;
- г) є обставиною що пом'якшує покарання.

73. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення характеризується наступними ознаками:

- а) вина, мотив, емоції, осудність;
- б) вина, мотив, мета, емоції; в) мотив, вина, мета, вік особи;
- г) емоції, мотив, мета.

74. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, це:

- а) вольове ставлення особи до вчинюваного кримінального правопорушення та до його наслідків;
- б) ознака, що характеризує ставлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, до його наслідків;
- в) елемент складу кримінального правопорушення, що характеризує психічне ставлення особи до вчинюваної дії та бездіяльності та до її наслідків;
- г) ознака, що характеризує психічне ставлення особи до вчинюваного кримінального правопорушення.

75. Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони є:

- а) емоційний стан;
- б) мотив;
- в) мета;
- г) вина.

76. Формами вини за Кримінальним кодексом (ст.23 КК) України є:

- а) умисел, необережність;
- б) умисел, необережність, подвійна форма;
- в) умисел, необережність, змішана форма;
- г) умисел, змішана форма.

77. В кримінальному праві виділяють такі види необережності:

- а) кримінальна протиправна недбалість, кримінальна протиправна халатність;
- б) кримінальна протиправна недбалість, кримінальна протиправна невпевненість;
- в) кримінальна протиправна халатність, кримінальна протиправна самовпевненість;
- г) кримінальна протиправна недбалість, кримінальна протиправна самовпевненість.

78. В кримінальному законі виділяють такі види умислу:

- а) фактичний і юридичний;
- б) евентуальний і непрямий;
- в) повторний і рецидивний;
- г) прямий і непрямий.

79. За часом виникнення і формування умисел буває:

- а) триваючий і продовжуваний;

- б) заздалегідь обдуманий і раптовий;
- в) денний, нічний, афектований;
- г) необдуманий і попереджувальний.

80. Казус має місце тоді, коли:

- а) наслідки, що настали, перебувають у причинному зв'язку з дією (або бездіяльністю) особи, котра передбачала можливість їх настання, і могла їх передбачити;
- б) наслідки, що настали не перебувають у причинному зв'язку з дією (або бездіяльністю) особи;
- в) наслідки, що настали, перебувають у причинному зв'язку з дією (або бездіяльністю) особи, котра, передбачала можливість їх настання;
- г) наслідки, що настали, перебувають у причинному зв'язку з дією (або бездіяльністю) особи, котра, передбачала можливість їх настання, але не хотіла цього.

81. Випадкове заподіяння шкоди не причетній до нападу особі:

- а) відповідальність може наставати залежно від наслідків за заподіяння шкоди через необережність;
- б) відповідальність настає за заподіяння шкоди умисно у виді непрямого умислу;
- в) відповідальність виключається, так як має місце казус;
- г) відповідальність настає за умисну шкоду при перевищенні меж необхідної оборони.

82. Сукупність кримінальних правопорушень – це:

- а) вчинення особою кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями частинами Особливої частини КК;
- б) вчинення особою трьох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини КК, за жодне з яких її не було засуджено;
- в) вчинення особою двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями або різними частинами однієї статті Особливої частини КК, за жодне з яких її не було засуджено;
- г) вчинення особою двох кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями Особливої частини КК, за жодне з яких її не було засуджено.

83. Під одиничним кримінальним правопорушенням розуміють:

- а) кримінальне правопорушення вчинений винним вперше;
- б) кримінальне правопорушення вчинений однією особою;
- в) кримінальне правопорушення в якому є лише один потерпілий;
- г) передбачений кримінальним законом певний самотійний склад кримінального правопорушення.

84. Одиничні кримінальні правопорушення поділяються на:

- а) прості та ускладнені;

- б) основні і додаткові;
- в) основні і факультативні;
- г) загальні і родові.

85. Повторність кримінальних правопорушень це:

- а) це вчинення трьох або більшої кількості кримінальних правопорушень, передбачених тією ж статтею чи частиною статті кримінального закону;
- б) це вчинення двох або більшої кількості кримінальних правопорушень, передбачених тим самим розділом кримінального закону;
- в) це вчинення двох або більшої кількості кримінальних правопорушень, передбачених тією ж статтею чи частиною статті кримінального закону;
- г) це вчинення двох кримінальних правопорушень, передбачених тією статтею кримінального закону.

86. Вирізняють такі види одиничних кримінальних правопорушень:

- а) прості, ускладнені та обтяжені;
- б) обтяжуючі та пом'якшуючі;
- в) кваліфіковані та привілейовані;
- г) прості та складні (ускладнені).

87. Згідно найбільш поширеної точки зору у вітчизняному кримінальному праві виділяють такі види ускладнених одиничних кримінальних правопорушень:

- а) триваючі, продовжувані, складені;
- б) прості, складні та ускладнені;
- в) триваючі та продовжувані;
- г) продовжувані та одномоментні.

88. Триваючим кримінальним правопорушенням визнають одиничне кримінальне правопорушення, яке:

- а) розпочавшись дією або бездіяльністю особи, далі вчиняється безперервно протягом більш-менш тривалого часу;
- б) це одиничне кримінальне правопорушення, яке розпочавшись дією або бездіяльністю особи, далі вчиняється безперервно протягом двох-трьох дій суб'єкта кримінального правопорушення;
- в) це одиничне кримінальне правопорушення, яке розпочавшись дією або бездіяльністю особи, далі вчиняється безперервно протягом строку визначеного у законі;
- г) це одиничне кримінальне правопорушення, яке являє собою бездіяльність особи, що триває безперервно протягом більш-менш тривалого часу.

89. Рецидив кримінальних правопорушень це:

- а) вчинення нового умисного кримінального правопорушення особою, яка має судимість за умисне кримінальне правопорушення;
- б) вчинення нового умисного кримінального правопорушення особою, яка має судимість;

- в) вчинення нового кримінального правопорушення особою, яка має судимість;
- г) вчинення нового умисного кримінального правопорушення особою, яка раніше була засуджена за умисний злочин.

90. Відповідно до ст. 26 КК співучасть у кримінальному правопорушенні це:

- а) умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення;
- б) умисна спільна участь декількох осіб у вчиненні умисного кримінального правопорушення;
- в) спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення;
- г) умисна участь декількох осіб у вчиненні умисного кримінального правопорушення.

91. Яку з перелічених осіб КК України не визначає, як співучасника кримінального правопорушення?

- а) керівник;
- б) виконавець;
- в) співвиконавець;
- г) організатор.

92. В яких кримінальних правопорушеннях не може мати місце співучасть?

- а) умисних;
- б) необережних;
- в) матеріальних;
- г) формальних.

93. Кримінальне правопорушення визнається вчиненим організованою групою, якщо у його готуванні або вчиненні брало участь:

- а) три і більше особи;
- б) дві і більше особи;
- в) організатор і хоча б одна особа;
- г) чотири і більше особи.

94. За заздальгідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення не підлягають кримінальній відповідальності?

- а) співучасники;
- б) члени сім'ї чи близькі родичі;
- в) родичі;
- г) близькі друзі.

95. Особа яка схилила іншого співучасника до вчинення кримінального правопорушення є:

- а) підбурювачем;
- б) організатором;

- в) підмовником;
- г) замовником.

96. Ексцес виконавця полягає у тому, що:

- а) виконавець кримінального правопорушення не вчинює такі кримінально протиправні дії, про які він домовився з іншими співучасниками;
- б) виконавець кримінального правопорушення вчинює такі кримінально протиправні дії, що не охоплюються кримінально протиправною самовпевненістю інших співучасників;
- в) виконавець кримінального правопорушення вчинює такі кримінально протиправні дії, що не охоплюються прямим умислом інших співучасників;
- г) виконавець кримінального правопорушення вчинює такі кримінально протиправні дії, що не охоплюються ні прямим, ні непрямым умислом інших співучасників.

97. Співучасниками кримінального правопорушення є:

- а) виконавець, організатор, підбурювач, пособник;
- б) організатор, виконавець, керівник, пособник;
- в) виконавець, організатор, підмовник, співвиконавець;
- г) організатор, керівник, підбурювач, пособник.

98. Виконавцем кримінального правопорушення є особа, яка:

- а) безпосередньо чи шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, допомагала вчинювати кримінальне правопорушення, передбачений КК;
- б) у співучасті з іншими суб'єктами кримінального правопорушення безпосередньо чи шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, вчинила кримінальне правопорушення, передбаченого КК;
- в) у співучасті з іншими суб'єктами кримінального правопорушення сприяла вчиненню кримінального правопорушення іншими співучасниками;
- г) умовлянням чи іншим чином схилила іншого співучасника до вчинення кримінального правопорушення.

99. Підбурювач у разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавцем підлягає кримінальній відповідальності:

- а) не підлягає за будь-яких умов;
- б) але покарання в такому разі має бути більш м'яким, ніж передбачено законом;
- в) на загальних підставах, якщо так вирішить суд;
- г) за готування до кримінального правопорушення або замах на те кримінального правопорушення, від вчинення якого добровільно відмовився виконавець.

100. Організатором кримінального правопорушення є особа, яка:

- а) умовлянням схилила іншого співучасника до його вчинення;

- б) готувала кримінальне правопорушення та сприяла порадами стосовно його вчинення;
- в) утворила організовану групу або керувала підготовкою та вчиненням кримінального правопорушення;
- г) надала засоби та знаряддя.

101. Який вид складної форми співучасті визначений в Кримінальному кодексі:

- а) злочинна організація;
- б) злочинне співтовариство;
- в) злочинна шайка;
- г) злочинна ієрархія.

102. Необхідна оборона для поліцейського, - це його:

- а) службовий обов'язок;
- б) право;
- в) професійний обов'язок;
- г) громадянський обов'язок.

103. Основною правовою підставою застосування поліцейським вогнепальної зброї при затриманні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, є:

- а) ст. 38 КК України;
- б) Закон України «Про Національну поліцію»;
- в) ст. 208 КПК України;
- г) посадові інструкції.

104. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність у випадку:

- а) умисного вбивства;
- б) необережного вбивства;
- в) умисного заподіяння середньої тяжкості тілесного ушкодження;
- г) необережного заподіяння тяжкого тілесного ушкодження;

105. Особа, яка відмовилася виконувати явно кримінально протиправний наказ або розпорядження:

- а) не підлягає кримінальній відповідальності;
- б) підлягає кримінальній відповідальності на загальних підставах;
- в) підлягає кримінальній відповідальності, але покарання призначається більш м'яке;
- г) підлягає кримінальній відповідальності, але покарання призначається більш суворе.

106. Стан необхідної оборони виникає:

- а) не лише в момент вчинення суспільно небезпечного посягання, а й у разі створення реальної загрози заподіяння шкоди;
- б) лише при наявності суспільно небезпечного посягання;

- в) в разі наявності загрози суспільно небезпечного посягання;
- г) у разі будь-якої загрози суспільно небезпечного посягання.

107. Випадкове заподіяння шкоди не причетній до нападу особі:

- а) відповідальність настає за заподіяння шкоди умисно у виді непрямого умислу;
- б) відповідальність може наставати залежно від наслідків за заподіяння шкоди через необережність;
- в) відповідальність виключається, так як має місце казус;
- г) відповідальність настає за умисну шкоду при перевищенні меж необхідної оборони.

108. Перехід використовуваних при нападі знарядь або інших предметів від нападника до особи, яка захищається:

- а) свідчить, що посягання закінчено, але заподіяння шкоди нападнику не буде кримінально караним;
- б) свідчить, що посягання закінчено і заподіяння шкоди нападнику є кримінально караним;
- в) свідчить, що посягання не закінчено;
- г) не завжди свідчить про закінчення посягання.

109. При уявній обороні кримінальна відповідальність за заподіяну шкоду виключається:

- а) коли особа не усвідомлювала, але могла усвідомлювати відсутність реального посягання;
- б) коли в обстановці, що склалася, особа не усвідомлювала і не могла усвідомлювати помилковість свого припущення щодо реальності суспільно небезпечного посягання, хоча при цьому перевищила межі захисту, який потрібно було застосувати;
- в) коли обстановка, що склалася, давала особі підстави вважати, що мало реальне посягання, і вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати помилковість свого припущення;
- г) коли особа не усвідомлювала відсутності реального посягання.

110. При перевищенні меж необхідної оборони відповідальність настає за заподіяння:

- а) умисних легких тілесних ушкоджень;
- б) умисних середньої тяжкості тілесних ушкоджень;
- в) необережних тяжких тілесних ушкоджень;
- г) умисних тяжких тілесних ушкоджень.

111. Головна мета затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення - це:

- а) ізоляція особи, яка вчинила його;
- б) доставляння особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, відповідним органам влади;

- в) притягнення до відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;
- г) покарання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

112. Особа, яка вчинила кримінальне правопорушення звільняється від кримінальної відповідальності у випадках:

- а) передбачених Кримінальним кодексом України та Законом України «Про Національну поліцію»;
- б) передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України;
- в) передбачених Кримінальним кодексом України;
- г) передбачених Кримінально-виконавчим кодексом України.

113. Звільнення від кримінальної відповідальності здійснюється:

- а) слідчим;
- б) виключно судом;
- в) прокурором;
- г) спеціально уповноваженою особою.

114. Звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям при вчиненні нового кримінального правопорушення з обтяжуючою обставиною:

- а) буде лише при умові, що нове кримінальне правопорушення вчинено протягом одного року після звільнення;
- б) буде обов'язково;
- в) не буде;
- г) буде, якщо кримінальне правопорушення тотожні.

115. Після звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим останній передумав миритися і написав заяву про притягнення винного до кримінальної відповідальності. В цьому випадку:

- а) притягнення винного до кримінальної відповідальності можливе за умови підтримки заяви прокурором;
- б) винний обов'язково буде притягнутим до кримінальної відповідальності;
- в) заява потерпілого не може тягнути правових наслідків для винного і його до кримінальної відповідальності не притягнуть;
- г) притягнення винного до кримінальної відповідальності можливе за умови підтримки заяви слідчим.

116. Однією з умов звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею її на поруки є те, що ця особа виправдає довіру, не ухилятиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадський порядок з дня передачі її на поруки протягом:

- а) 9 місяців;
- б) 6 місяців;
- в) 12 місяців;

г) 18 місяців.

117. Особа звільняється від кримінальної відповідальності у разі вчинення кримінального правопорушення середньої тяжкості, якщо до дня набрання вироком законної сили минули такі строки:

- а) 10 років;
- б) 2 роки;
- в) 3 роки;
- г) 5 років.

118. Перебіг строків давності притягнення до кримінальної відповідальності починається з дня:

- а) вчинення особою злочину;
- б) виявлення правоохоронними органами кримінального правопорушення;
- в) відкриття кримінального провадження;
- г) пред'явлення особі обвинувачення.

119. З моменту вчинення особою кримінального правопорушення, за яке може бути призначено покарання у виді позбавлення волі, пройшло 15 років. Нового кримінального правопорушення протягом цього строку особа не вчинила. Факт закінчення строку давності є:

- а) безумовною підставою звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- б) лише приводом для вирішення судом питання про застосування давності;
- в) підставою для прокурора про клопотання перед судом розглянути питання про застосування давності;
- г) пом'якшуючою обставиною при призначенні покарання.

120. До закінчення строків давності особа вчинила кримінальне правопорушення невеликої тяжкості. Перебіг давності за даних умов:

- а) не переривається;
- б) переривається;
- в) зупиняється;
- г) починається заново.

121. Перебіг давності зупинився. У випадку затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, перебіг давності:

- а) подвоюється;
- б) починається заново;
- в) відновлюється;
- г) переривається.

122. Частина норми, яка визначає вид та розмір покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого диспозицією статті, називається:

- а) покарання;
- б) санкція;

- в) диспозиція;
- г) вирок.

123. До додаткових видів покарань відносяться:

- а) арешт;
- б) позбавлення волі на певний строк;
- в) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
- г) виправні роботи.

124. Метою покарання є:

- а) кара, виправлення засуджених, запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень;
- б) завдання фізичних та моральних страждань засудженому;
- в) пониження людської гідності та профілактика вчинення нових кримінальних правопорушень;
- г) кара та перевиховання засуджених.

125. Покарання за Кримінальним кодексом України це:

- а) засіб оцінки суспільством скоєного кримінально протиправного діяння та особи, яка його вчинила;
- б) застосування примусових заходів кримінально-правового характеру до винних у вчиненні кримінального правопорушення осіб;
- в) захід примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого;
- г) застосування примусових заходів виховного характеру.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожне завдання, виконане студентом на семінарських заняттях, оцінюється за 100-бальною шкалою:

95 – 100 балів	„відмінно”	змістовна відповідь з використанням додаткової літератури, вміння робити власний аналіз, висновки до питань та активна участь протягом всього заняття; вчасна повна готовність до всіх питань заняття (усно та письмово) або своєчасне повне, змістовне виконання всіх завдань семінарського заняття без зауважень викладача
90 – 94 балів	„відмінно”	змістовна відповідь із використанням додаткової літератури, вміння робити власний аналіз, висновки з питань, хоча б одне доповнення до інших питань протягом заняття; деякі неточності при висвітленні питань; вчасна повна готовність до всіх питань заняття (усно та письмово) або своєчасне повне, змістовне виконання всіх завдань семінарського заняття з деякими неточностями
83 – 89 балів	„добре”	змістовна відповідь або декілька суттєвих, якісних доповнень на занятті з використанням додаткової літератури; допущено неточності у відповіді, деякі недоопрацювання окремих питань чи підпитань; вміння робити власний аналіз, висновки до питань; вчасна готовність відповіді на всі питання заняття (усно та письмово) або своєчасне змістовне виконання завдань семінарського заняття з деякими неточностями та недоопрацюваннями по окремих питаннях
74 – 82 балів	„добре”	змістовна відповідь або декілька доповнень на занятті з використанням додаткової літератури; допущено неточності, неналежне висвітлення окремих питань; вміння робити власний аналіз, висновки до питань; вчасна готовність відповіді на всі питання заняття (усно та письмово) або своєчасне змістовне виконання завдань семінарського заняття з неточностями та недоопрацюваннями по окремих питаннях
67 – 73 балів	„задовільно”	відповідь на питання на основі переважно лекційного матеріалу при використанні деякої додаткової літератури; одне чи декілька невеликих суттєвих доповнень до питань заняття при повній готовності до заняття; неналежні, неякісні власні аналіз та висновки; неповна готовність до всіх або окремих питань заняття (усно та письмово) або неналежне виконання окремих завдань семінарського заняття; пасивна участь студента на практичному занятті при повній готовності (письмово) може оцінюватись викладачем від 60 до 73 балів за результатами можливого усного опитування студента протягом заняття або після нього

60 – 66 балів	„задовільно”	непослідовна, неточна, фрагментарна відповідь на питання на основі переважно лекційного матеріалу, відсутність доповнень або несуттєві доповнення до питань заняття; слабкі, неякісні власні аналіз та висновки; неготовність до окремих питань заняття (усно та письмово) або невчасне виконання чи невиконання окремих завдань семінарського заняття (у встановлений викладачем строк);
45 – 59 балів	„незадовільно”	слабке або дуже слабке знання більшості питань на основі лекційного матеріалу; відсутність доповнень до питань; невміння робити власний аналіз, висновки до питань; неготовність до більшості питань практичного заняття (усно та письмово) або невиконання у встановлені викладачем строки більшості завдань семінарського заняття
25 – 44 балів	„незадовільно”	незнання або дуже слабке знання всіх або майже всіх питань на основі лекційного матеріалу; відсутність доповнень до питань; невміння робити власний аналіз, висновки до питань; неготовність до всіх або майже всіх питань практичного заняття (усно та письмово) або невиконання у встановлені викладачем строки завдань семінарського заняття
0 – 24 балів	„незадовільно” без перескладання	для заліків та іспитів Студент за допомогою викладача розпізнає соціальні явища на побутовому рівні, розпізнає окремі поняття курсу, закони, однослівно відповідає на конкретні запитання „так” чи „ні”.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – 141 с.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. – [Електронний ресурс] / Режим доступу до кодексу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>.
3. Закон України про приєднання України до Другого Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосуються скасування смертної кари: прийнятий 16 березня 2007 р. № 756-V // Офіційний вісник України. – 2007. – № 24. – Ст. 974.
4. Закон України про ратифікацію протоколу № 13 до Конвенції про захист прав та основних свобод людини, який стосується скасування смертної кари за будь-яких обставин: прийнятий 28 листопада 2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 51. – Ст. 2227.
5. Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. – К. : Паливода А. В., 2011. – 482 с.
6. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Затверджені наказом МОЗ від 17 січня 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95>.
7. Правила проведення судово-медичних експертиз (обстежень) з приводу статевих станів в бюро судово-медичної експертизи. Затверджені наказом МОЗ від 11 січня 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0252-95>.
8. Постанова ПВСУ «Про судову практику у справах про необхідну оборону» від 26.04.2002 р. № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>.
9. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23.12.2005 р. № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05>.
10. Постанова ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про кримінальне правопорушення, вчинені стійкими кримінальними правопорушеннями об'єднаннями» від 23.12.2005 р. № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>.
11. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства у справах про кримінальне правопорушення неповнолітніх» від 16 квітня 2004 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.
12. Постанова ПВСУ «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості» від 26 грудня 2003 р. № 16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.

13. Постанова ПВСУ «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24 жовтня 2003 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03>.
14. Постанова ПВСУ «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким» від 26 квітня 2002 р. № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02>.
15. Постанова ПВСУ від 4 червня 2010 р. «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив кримінальне правопорушення та їх правові наслідки» // Вісник ВСУ. – 2010. – № 7. – С. 3–6.

Основна

1. Кримінальне право України : загальна частина : збірник схем у 2-х тт. / . – Т. 1. – Х. : Харьков юридический, 2011. –]Пихтін, В. О. Миронова, А. О. Ямкова та ін. 204 с.
2. Кримінальне право України. (Загальна частина) : [підручник] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. – 378 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. В. Баулін [та ін.] ; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2010. – 456 с.
4. Правова доктрина України (у 5 томах). Том 5. Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова. – Х. : Право, 2013. – 1238 с.
5. Сопільник Л. І. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Л. І. Сопільник, М. П. Федоров ; Львів. ун-т бізнесу та права, ГУ МВС України у Львів. обл. – Л. : [б. в.], 2012. – 463 с.
6. Стрельцов Є. Л. Кримінальне право України. Загальна част. : [підручник] / Є. Л. Стрельцов; МОН України. – Вид. 4-те, перероб. та доп. – Х. : Одиссей, 2009. – 327 с.
7. Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / [Берзін Павло Сергійович та ін.] ; за заг. ред. В. Навроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 711 с.
8. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна част. : [підручник] / П. Л. Фріс.; МОН України. – К. : Атіка, 2009. – 511 с.

Додаткова

1. Бантишев О. Ф. Кримінальне право України у питаннях і відповідях : посібник / О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – К. : Вид. Паливода А. В., 2009. – 300 с.
2. Берзін П. С. Кримінальне правопорушенняні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення / П. С. Берзін. – К. : Дакор, 2009. – 733 с.
3. Брич Л. П. Розмежування складів кримінальне правопорушенняів, спільною ознакою яких є суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди здоров'ю людини / Л. П. Брич. – Львів, 2009. – 59 с.

4. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина : [навч. посіб.] / Р. В. Вереша. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2012. – 319 с.
5. Гришук В. К. Поняття, предмет, методи, завдання, функції, система, джерела та принципи українського кримінального права : [навч. посіб.] / В. К. Гришук. – Львів: ЛДУВС, 2009. – 111 с.
6. Дадерко Л. Ф. Кримінальне право України. Загальна частина : [навч.-практ. посіб.] / Л. Ф. Дадерко, В. П. Сердюк ; Відкритий міжнар. ун-т розв. людини "Україна". – К. : Ун-т "Україна", 2011. – 120 с.
7. Джужа О. М. Кримінальне право України: курс тест. завдань : [навч. посіб.] / О. М. Джужа, В. В. Кузнецов, В. І. Осадчий, В. С. Плугатир, М. В. Сийплокі; за заг. ред. В. В. Коваленка. – К. : КНТ, Самміт-книга, 2012. – 367 с.
8. Джужа О. М. Проблеми потерпілого від кримінальне правопорушення : (кримінологічний та психологічний аспекти) : [навч. посібник] / О. М. Джужа, Є. М. Моїсєєв. – К., 1994. – 51 с.
9. Діордіца І. В. Кримінальне право України : [навч. вид.] / І. В. Діордіца, МОН України. – К. : Вид. Ліпкан О. С., 2010. – 285 с.
10. Дудоров О. О. Вибрані праці з кримінального права / О. О. Дудоров. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. – 952 с.
11. Іванов Ю. Ф. Кримінальне право України. Загальна частина : [курс лекцій] / Ю. Ф. Іванов, Г. І. Піщенко; за ред. О. П. Литвина. – К., 2008. – 191 с.
12. Кваліфікація кримінальне правопорушення : [навч. посіб.] / [за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського]. – К. : Істина, 2010. – 430 с.
13. Кононенко В. І. Не місце серед живих: факти і роздуми / В. І. Кононенко, А. М. Чирва. – К. : Арт Економі, 2010. – 735 с.
14. Коржанський М. Й. Кваліфікація кримінальне правопорушення : [навч. посіб.] / М. Й. Коржанський. – К. : Атіка (2.-ге вид.), 2002. – 640 с.
15. Коробка О. С. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / О. С. Коробка. – Суми : Довкілля, 2008. – 186 с.
16. Кримінальне право України : заг. частина : навч. посіб. / [А. М. Бабенко та ін.] ; за заг. ред., д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 375 с.
17. Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / авт.-упоряд. П. В. Хряпінський. – Суми : Університетська книга, 2009. – 688 с.
18. Кримінальне право. Загальна частина : навч.-метод. посібник / О. О. Дудоров [та ін.] ; відп. ред. А. С. Беніцький ; Луганський держ. ун-т внутрішніх справ ім. Е.О.Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2008. – 231 с.
19. Кримінальне право: Загальна частина: Модульний комплекс : навч. посіб. для студ. ВНЗ / розроб. Л. В. Сорока, Є. Товмазова. – Кіровоград : [ПОЛІМЕД-Сервіс], 2008. – 194 с.
20. Кузнецов В. В. Кримінальне право України: питання та задачі для підготовки до вступних, семестр. та держ. екзаменів : [навч. посіб.] / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко; за заг. ред. О. М. Джужа; МОН України, МВС України, НАВС. – К. : Центр уч. літ., 2011. – 392 с.

21. Кузьмін С. А. Спеціальні питання застосування кримінально-правових заходів протидії організованій кримінальній правопорушницькості : наук.-практ. посіб. / С. А. Кузьмін. – К., 2012. – 84 с.
22. Литвиненко Т. А. Кримінальне право України в поняттях і термінах : слов.-довід. для ВНЗ / Т. А. Литвиненко – Х. : Форт, 2013. – 108 с.
23. Малишев В. С. Кримінальне право України. Загальна частина (у схемах та таблицях) : [навч. посіб.] / Укл. В. С. Малишев, В. М. Бесчастний, Є. С. Назимко; МВС України. Донецький юрид. ін.-т. – Донецьк, 2012. – 252 с.
24. Маляренко В. Т. Амністія та помилування в Україні : навч. посіб. / В. Т. Маляренко, А. А. Музика. – К. : Атіка, 2007. – 699 с.
25. Митрофанов І. І. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / І. І. Митрофанов. – Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2009. – 632 с.
26. Музика А. А. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів / А. А. Музика, О. П. Горох. – Хмельницький, 2010. – 255 с.
27. Музика А. А. Покарання та його застосування за кримінальне правопорушення проти здоров'я населення / А. А. Музика, О. П. Горох. – К. : ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 403 с.
28. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : [навч. посібник] / В. О. Навроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
29. Омельчук О. М. Кримінальне право України. Загальна частина : [навч. посіб.] / за ред. О. М. Омельчука; МОН України. – К. : Правова єдність, 2010. – 207 с.
30. Палюх Л. М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування : навч. посіб. / Л. М. Палюх; МОН України. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 113 с.
31. Попович В. М. Актуальні проблеми кримінального права : [навч. посіб.] / В. М. Попович, П. А. Транчук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 251 с.
32. Романов М. В. Звільнення від відбування покарання [Текст] : навч. посіб. / М. В. Романов. – Х. : Право, 2012. – 89 с.
33. Савченко А. В. Кримінальне право України : посіб. для підготов. до держ. екзаменів / [А. В. Савченко, В. В. Кузнецов] ; Нац. акад. внутр. справ. – К. : Видавець О. С. Ліпкан, 2011. – 182 с.
34. Хохлова І. В. Кримінальне право України (Загальна частина) : навч. посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / І. В. Хохлова, О. П. Шем'яков ; Макіївський економіко-гуманітарний ін-т. – К. ; Донецьк : Норд-Пресс, 2009. – 310 с.
35. Яценко С.С. Основні питання загальної частини кримінального права іноземних держав : навчальний посібник / С.С. Яценко. – К. : ВД Дакор, 2013. – 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховного Суду України. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу:

<http://www.gp.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Судова влада України. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Мінюсту України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної виконавчої служби України. – Режим доступу: <http://dvs.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Конституційного суду України. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/>
8. Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних та кримінальних справ – <http://scourt.gov.ua>
9. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua>
10. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
11. Міністерство внутрішніх справ України – <http://www.mvs.gov.ua>

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять
з курсу «Кримінальне право. Загальна частина» для здобувачів вищої освіти спеціальності 081
Право

Підписано до друку . Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Ум.-дрк. арк. 2,9.
Наклад 100. Зам.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ЖТ №10 від 07.12.2004р.
електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua